

Novi svijet

ISSN 1331-226X godina XLVI. br. 1 - siječanj 2010.

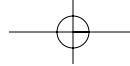
Cijena 15 kn

Obitelj
otvorena
društvu

Pozitivnost
oduševljava

Odgovornost
za mir

SADRŽAJ

Naslovnica:
Strepnja za mir
iščitava se na
licima palestinskih
djevojčica
Foto:
Dina Perkov

3 KOMENTAR
Odgovornost za mir	18 DUHOVNOST
JEDINSTVA
Ekumenska duhovnost	29 AKTUALNO
O ranom učenju
i poučavanju
4 RIJEČ ŽIVOTA
Njegov narod	20 ODGOJ
Odlučujuća uloga odgoja
Dječji tjedan poduzetništva	30 ZARUČNICI
Moji ne žele
5 IZ ŽIVOTA
Postojanost	22 MLADI
Prvi korak	31 ZDRAVLJE
Maslinovo ulje čuvare
zdravlja
6 ODSJEVI KARIZME
Plod jedinstva	24 OBITELJ
U ritmu Riječi života
SOS obitelji Bistrović	32 SLIKOM I RIJEČJU
Priča svjetla
9 OBLJETNICA
Obitelj otvorena društvu	26 INTERVJU
Pozitivnost oduševljava	32 UKRATKO
Kultura jedinstva
12 DIJALOG
Nove etape ekumenizma
Problemi, ali i napredak
Dijalog znači opstanak	32 DRUŠTVENE IGRE
Svemirske posade	
15 EKONOMIJA
ZAJEDNIŠTVA
Formacija novih ljudi		
16 VIJESTI		
17 PLANETARNA MREŽA
Kim Phuc i bomba		

Mjesečnik Pokreta fokolar
Godina XLVI br. 1 - siječanj 2010.

Uredništvo i uprava: Novi svijet, Franje Račkoga 30, 48260 Križevci, tel.: (+385) 048 682282, fax: (+385) 048 270033; e-mail: novi-svijet@fokolar.hr, web stranica: www.fokolar.hr, **Izdavač i nakladnik:** Djelo Marijino - Pokret fokolar; **Glavna urednica:** Dina Perkov; **Uredničko vijeće:** Dina Perkov, Sonja Eterović, Zdenko Horvat, Bartlomej Zielinski; **Grafički urednik:** Bartlomej Zielinski; **Suradnici:** Ivana Cvetković, Paola Glavurtić, Domagoj Sajter, Josip Planinić, Branimir Kovačević, Željko Scotti.

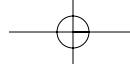
Tisk: FEROPROMS d.o.o., Zagreb. **Godišnja preplata** 150 kn, za Europu: 33 EUR. Za kontinent: 55 USD.

Pojedinačni broj 15 kn. Uplate putem vašeg povjerenika ili na račun Pokreta fokolar broj 2360000-1101456527.

Pod poziv na broj upišite vaš evidencijski broj koji se nalazi u gornjem lijevom kutu listića s adresom. Osobe jednom preplaćene na Novi svijet dobivaju ga dok se ne odjave.

Novi preplatnici koji još ne znaju svoj evidencijski broj upisuju pod poziv na broj 5000, a kopiju uplatnice moraju obvezatno poslati na uredništvo. **Devizni račun:** PRIVREDNA BANKA ZAGREB D.D., 10000 Zagreb, Račkoga 6, Croatia, SWIFT CODE: PBZGHR2X IBAN HR77 2340 0091 1100 8789 2

Tiskanje ovog
broja započeto je
12.01.2010.

KOMENTAR

Odgovornost za mir

Dvadeset stupnjeva ispod nule, potom dvadeset iznad nule, sibirska studen pa naglo zatopljenje, obilje padalina, nabujale rijeke, a ponegdje i poplavljeni dijelovi grada-va i naselja... Neuobičajeno brze promjene vremena u posljednje vrijeme utjecale su i na zdravstveno stanje i raspoloženje ljudi, a koincidentno je da se sve počelo događati dok se u Kopenhagenu održavala konferencija UN-a o klimatskim promjenama. No konferencija na kojoj se trebala definirati svjetska klimatska politika u 21. stoljeću nije donijela očekivane rezultate, pa zabrinutost za sudbinu našeg planeta ostaje.

"Živimo u vrijeme ekološke krize, a ona ima pretežito etičko obilježje", govorio je još prije dvadeset godina papa Ivan Pavao II. Baština stvorenoga pripada cijelome čovječanstvu, no sadašnji ritam iskorištavanja dovodi u ozbiljnu opasnost raspoloživost nekih prirodnih bogatstava ne samo za sadašnji naraštaj, nego nadasve za one buduće. "Potrebna je međugeneracijska solidarnost", poručuje među

ostalim Benedikt XVI. u svojoj poruci za Svjetski dan mira pod naslovom: "Ako želiš njegovati mir, čuvaj stvoreno".

Papa ističe i hitnu moralnu potrebu za obnovljenom unutar-generacijskom solidarnošću, osobito u odnosima među zemljama u razvoju i onih koje su visoko industrijalizirane.

"Tema očuvanja okoliša tiče se ponašanja svakog pojedinca, životnih stilova i trenutno prevladavajućih načina potrošnje i proizvodnje", upozorava nadalje Papa. Nužna je stvarna promjena mentaliteta i prihvatanje novih životnih stilova "u kojima će traženje istinitog, lijepog i dobrog te zajedništvo s drugim ljudima u svrhu zajedničkog rasta biti elementi koji će vladati izborom potrošnje, štednje i investicija".

Zaštita stvorenoga usko je povezana sa svjetskim mirom, a za izgradnju mira potrebno se odgajati, polazeći od širokogrudnih odluka na osobnoj i obiteljskoj razini, kao i na razini zajednice i politike. Papa zaključuje da i u odnosu sa stvorenim postoji neka vrsta uzajamnosti: dok se mi brinemo za stvorenog, Bog se preko stvorenoga, brine o nama. Naime, ljudi pronalaze

spokoj i mir u tjesnom dodiru s ljepotom i skladom prirode.

Zakoraknuli smo u godinu za koju se predviđa da će biti sve drugo osim ružičasta, u svim područjima života. No čovjeku je prirođeno uvijek se

**Đina
Perkov**

Za izgradnju mira potrebno se odgajati, polazeći od širokogrudnih odluka na osobnoj i obiteljskoj razini kao i na razini zajednice i politike

nadati nečemu boljem, dobru. A bolje će biti ako u obiteljima, u društvu i u odnosu prema stvorenome bude manje individualizma, a više altruizma; manje usmjerenosti na materijalna dobra a više odnosnih dobara; manje sukobljavanja a više sklada i mira. Preuzeti odgovornost za mir u našem okružju, neka nam to bude želja i odluka za novu 2010. ■

RIJEČ ŽIVOTA

"Bog će prebivati s njima: oni će biti narod njegov"

(usp. Otk 21,3)¹

Od 18. do 25. siječnja u mnogim se krajevima svijeta svetkuje Molitvena osmina za jedinstvo kršćana, dok se ponegdje svetkuje oko blagdanu Duhova.

Kao što se sjećamo, Chiara Lubich je običavala komentirati biblijski stih oddabran za tu prigodu kao Riječ života za mjesec siječanj.

Ove godine biblijska rečenica za Molitvenu osminu glasi: "Vi ste tomu svjedoci" (Lk 24,48). Da bismo sebi pomogli živjeti je, predlažemo ovaj Chiarin tekst kao žuran poziv nama kršćanima da zajedno svjedočimo Božju prisutnost svijetu.

"Evo Šatora Božjeg s ljudima!
On će prebivati s njima:
oni će biti narod njegov,
a on će biti Bog s njima" (Otk 21,3).

Riječ Božja ovoga mjeseca nas izaziva. Ako želimo biti dio njegova naroda, moramo mu dopustiti da živi među nama.

Ali kako je to moguće i što učiniti da bismo još na ovoj zemlji okusili onu beskrajnu radost koja će proizći iz vizije Božje?

mo jedni druge, Bog ostaje u nama" (1Iv 4,12) jer: gdje su dvojica ili trojica sabrana u moje ime, tu sam i ja među njima" (Mt 18,29), kaže Isus.

"Bog će prebivati s njima: oni će biti narod njegov."

Stoga nije dalek i nedostižan dan kada će se ostvariti sva obećanja Staroga zavjeta: "Moj će Šator biti među njima i ja će biti Bog njihov, a oni narod moj!" (Ez 37,27).

Sve će se ostvariti već u Isusu koji je, bez obzira na svoje povjesno postojanje, i dalje nazočan među onima koji žive po novom zakonu uzajamne ljubavi, tj. po onom pravilu koje ih čini narodom, narodom Božnjim.

Zato je ova Riječ života žuran zov, osobito za nas kršćane, da ljubavlju svjedočimo Božju nazočnost. "Po ovom će svi znati da ste moji učenici: ako budete imali ljubavi jedni za druge" (Iv 13,35). Po tako življenoj Novoj zapovijedi stvaraju se uvjeti za Božju nazočnost među ljudima.

Ništa ne možemo učiniti ako ta nazočnost nije zajamčena. Ona daje smisao nadnaravnom bratstvu koje je Isus donio na zemlju za cijelo čovječanstvo.

"Bog će prebivati s njima: oni će biti narod njegov."

Osobito je na nama kršćanima zadatak da, iako pripadamo različitim kršćanskim zajednicama, svijetu pokažemo sliku samo jednog naroda sačinjenog od svih etničkih skupina, rasa i kultura, od

Njegov narod

**Chiara
Lubich**

Upravo nam je to Isus objavio i upravo je to smisao njegova dolaska: posredovati nam svoj život u ljubavi s Ocem, da bismo ga i mi živjeli.

Već od sada mi kršćani možemo živjeti ovu rečenicu i imati Boga među nama. Da bismo ga imali među nama, potrebni su neki uvjeti, tvrde crkveni oci. Bazilije kaže da treba živjeti po Božjoj volji, Ivan Zlatousti da treba ljubiti kako je Isus ljubio, po Teodoru Studitu je to uzajamna ljubav, a po Origenu sklad misli i osjećaja da bismo stigli do sloge koja "sjedinjuje i sadrži Sina Božjega"².

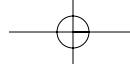
U Isusovu nauku postoji ključ kako Bog može živjeti među nama: "Ljubite jedni druge kao što sam ja ljubio vas" (usp. Iv 13,34). Upravo je uzajamna ljubav ključ prisutnosti Božje. "Ako ljubi-

velikih i malih, bolesnih i zdravih. Jednog naroda za koji se može reći kao za prve kršćane: "Gledaj kako se ljube i spremni su život dati jedni za druge".

To je 'čudo', koje čovječanstvo očekuje da bi se još moglo nadati, i potreban doprinos za napredak ekumenskog dijaloga, za hod prema punom i vidljivom jedinstvu među kršćanima. To nam je 'čudo' dostupno, ili bolje rečeno, čudo Onoga koji – prebivajući među svojima povezanim ljubavlju – može promijeniti sudbinu svijeta, vodeći cijelo čovječanstvo prema jedinstvu.

¹ *Riječ života*, siječanj 1999., objavljena u *Novom svijetu* br. 1/1999.

² Comment. In Matth., 15, PG 13, 1131.

IZ ŽIVOTA

Postojanost

Tih je dana kulminiralo teško stanje mojeg 89 godišnjeg svekra. Bio je spremjan na konačni susret s Ocem. No znamo da o tome odlučuje samo Bog, a mi trebamo učiniti sve kako bismo čovjeku olakšali boli. Otvorili smo nekoliko "frontova". Prvo smo pozvali svećenika jer znamo da je Božja prisutnost najsnažnija u njegovoj naznačnosti. Poslije nam je predstojala bitka za tijelo. Hitan prijem u bolnici oduljio se. Suprug i ja bili smo s njim. Zamolili smo liječnicu neka mu pomogne kako bi lakše disao. Nalazi su mu bili izrazito loši. Primili su ga na odjel i dali mu po našem mišljenju sve što je trebalo. Preostala nam je molitva i čekanje. Sjetila sam se svojih prijatelja i javila im za to. Baš su se skupili na klanjanju i molili pred Presvetim. Slijedećeg dana već je bio malo bolje. I svakog novog dana još bolje. Sada se već zajedno šalimo i zahvaljujemo Bogu i prijateljima što nam je darovao još malo vremena s njim. Toga smo mjeseca živjeli rečenicu: "Svojom čete se postojanošću spasiti".

U prigodi 45 obljetnice Novoga svijeta organizirali smo njegovo predstavljanje u našem gradu, u sklopu nedjeljnih tribina koje organizira naša župa. Samo dva tjedna ranije, dobili smo odobrenje župnika. Željela sam pritom biti nenavezana, živeći dobro trenutak za trenutkom, dan za danom. Tog smo mjeseca živjeli rečenicu: "Lakše je devi kroz iglene uši, nego bogatašu u kraljevstvo nebesko" (Mt 19, 24). Što se više približavao dan tribine, bilo je više

situacija koje su me sputavale u radu na pripremama. Trebalо je dogovoriti program, napisati plakate i pozivnice, sve pripremiti, i još u kući ugostiti prijatelje.

Dan uoči tribine odjednom sam ostala vezanih ruku jer sam provela gotovo cijelo vrijeme u bolnici zbog nove gripe koja je pogodila mog sina. Sjedeći uz njegov krevet u mračnoj izolacijskoj sobi na dječjem odjelu, molila sam mirno s pouzdanjem za sestre i liječnike koji su tog dana bili iscrpljeni zbog mnoštva paci-

ostalo se odvijalo iznad očekivanja.

Predavači i izvođači na tribini skladno su se nadopunjavali stvarajući poseban ugodaj. Isusova prisutnost osjećala se u zraku, preplavljenom osmjесima, a slatki su dodaci na kraju stvorili ugodno obiteljsko ozračje među brojnim uzvanicima. Bio je to još jedan u nizu događanja za našu župu koja je osnovana upravo toga dana prije 220. g.

U svim tim trenucima osjećala sam neobičan mir u duši. Nisam se zabrinjavala,

Domagoj Šafet

jenata. Molila sam i za sve koji će doći na tribinu. Obavijestila sam prijateljice koje su i ovaj put bile uz mene u molitvi i podršci. Članovi obitelji kod kuće odradivali su još mnoge konkretne stvari. Dan tribine osvanuo je tmuran i kišovit, samo je u meni blistao tračak radosti jer je sinu pala temperatura, a i sve

samo sam si ponavljala: "Ti si Gospodine jedino moje dobro", znajući da trebam napraviti svoj dio, a ostalo će učiniti On.

Ta isprepletenost lijepih i teških trenutaka dala mi je bolje razumjeti kako rečenice iz Evanelja postaju život u Kristu.

Š. D.

ODSJEVI KARIZME JEDINSTVA

*Prijedlozi i inicijative
Chiare Lubich na putu
koji će osigurati
ostvarenje mira,
te najviše čežnje
čovječanstva*

**Fabio
Ciardi**

Prirodno je da karizma kojoj je cilj izgradnja jedinstva u Crkvi, među crkvama, vjerama, narodima, naraštajima i društvenim skupinama prepozna da je mir plod jedinstva. "Tamo gdje vladaju jedinstvo i uzajamna ljubav – tvrdila je Chiara Lubich u jednom intervjuu – kraljuje mir, štoviše, pravi mir. Tamo gdje vlada uzajamna ljubav postoji određena Isusova nazočnost među ljudima, a on je mir, najuzvišeniji mir".

Snažno je to ponovila i pred tisućama mlađih prisjelih iz cijelog svijeta na Genfest 1985. godine. Svet teži k jedinstvu. Mir i jedinstvo "idu usporedo, dvije su strane istoga događaja. Tamo gdje je jedinstvo kraljuje mir". Izgradnja mira slijedit će etape izgradnje jedinstva. Iz

*Chiara Lubich
pozdravlja Nikkyja
Niwana,
predsjednika
i utemeljitelja
budističkog
pokreta Rissho
Kosei-kai. Njezini
kontakti s ovim
pokretom
počinju 1979.*

Plod jedinstva

Chiarinih govora jednostavno je iščitati korake koje treba napraviti. Primjerice, u prijedlogu *umijeća ljubavi*, iz 1997. godine, otkrivamo lako primjenjivu metodologiju za hod prema miru. Šest neprijepornih, odvažnih, zahtjevnih, točaka, duboko ukorijenjenih u Evanđelju: ljubiti svakoga, ljubiti prvi, ljubiti bližnje kao sebe – poistovjetiti se, ljubiti Isusa u svakomu, ljubiti na način da pobudimo ljubav u drugome te da, na taj način, ljubav postane uzajamnom.

U više je navrata Chiara nudila određene naputke koji, skupljeni i sređeni, mogu poslužiti kao uređena iscrpna mapa za put k miru. Mogli bismo

(2) arminicn

započeti nabrajanjem osnovnih stavova: težiti ka posljednjem mjestu, provoditi snošljivost u zajedničkom životu, uvijek izloženom svađama, oprasti, pobjediti zlo dobrom, obnavljati u sebi ono što su braća narušila. Ostali jednostavno prepoznatljivi stavovi u njezinim spisima su smionost sve do izazova koji potiče na uzajamno zalađanje, povjerenje u drugoga i ljubav prema svima.

Smionost

Mir uvijek započinje zahvaljujući djelovanju pojedinca koji učini prvi korak. Chiara ovu tvrdnju potkrepljuje evanđeoskim prijedlogom koji se odnosi na onoga kome je nepravda nanesena: Ako "brat ima nešto protiv tebe, ostavi dar.... idi i najprije se izmiri s bratom" (Mt 5,23s.). Baš onaj kome je nanesena nepravda treba preuzeti inicijativu za pomirenje. Naime, Isus, kad je

riječ o napetosti, nesporazumu i nejedinstvu ne traži samo od krivca da učini prvi korak ka pomirenju, već i od onoga koji je krivicu podnio. Stoga je ova evanđeoska rečenica "jako važna za jedinstvo koje je jamstvo mira, istinskog mira u srcima".

Izazov

Nakon što je pogledala film o Gandhiju, Chiara je iznijela neka svoja razmišljanja, polazeći od tvrdnje da Mahatma nije živio i branio nenasilje samo kako bi izvojevao neovisnost svojoj domovini, već je i izazivao. Izazov nije daleka misao i praksa od "borbe koju kršćanin

mora voditi kako bi mijenjao sebe i svijet oko sebe. Kršćanin mora odgovoriti na sve što se protivi Božjem naumu nad čovjekom". Tipičan su primjer blaženstva "poticaji za potpuni obrat... a znaće – odgovoriti na sve što nije mir u svijetu".

Uzajamnost

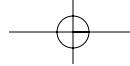
U govoru pred Ujedinjenim narodima, 28. svibnja 1997., Chiara je pozvala na prevladavanje kategorije neprijatelja i ponovno otkrivanje smisla uzajamnosti, koja "zahtijeva prevladavanje stare i nove logike svrstavanja te uspostavu odnosa kakve traži prava ljubav prema svakom čovjeku: djelovati prvi,

U džamiji u Harlemu posvećenoj Malcolmu Shabbazu godine 1997. iznijela je svoje svjedočanstvo kao prva žena, prva kršćanka i prva bjelkinja.

Godine 1997. govori na skupštini Ujedinjenih naroda.

bezuvjetno i bez očekivanja, pomaže nam u bližnjemu prepoznavanju drugo sebe i u tom svjetlu promišljati o svakoj inicijativi – razoružanju, razvitku, suradnji". Nije dosta isključiti rat, nastavila je, "potrebno je stvoriti uvjete kako bi svaki narod osjetio da može voljeti domovinu drugoga kao svoju, u uzajamnoj i bezinteresnoj razmjeni darova".

PLOD JEDINSTVA

Povjerenje

U poruci upućenoj na petom zasjedanju Svjetske konferencije religija za mir (WCRP) Chiara je, u povjerenju, otkrila još jedan stav neophodan za izgradnju mira. Povjerenje znači raditi na upoznavanju i otkrivanju pozitivnoga koje postoji u svakom čovjeku, slušanju i razumijevanju, "gledajući jedni druge s ljubavlju, prekrivajući milosrdjem moguće pogreške iz

i među narodima. "Nužno je da uzajamna ljubav postane zakonom svake zajednice, civilne, vjerske i bilo koje druge."

Uz izgradnju stavova, Chiara je predložila i posebne akcije usmjerene ka stvaranju uvjeta za mir. Dostatno je prisjetiti se Ekonomije zajedništva, Političkog pokreta za jedinstvo, njezinoga aktivnog sudjelovanja na Svjetskoj konferenciji religija

svojih posljednjih godina rada. U svojem se radu za međuvjerski dijalog uvijek pozivala na opće bratstvo, promičući brojne zajedničke studijske susrete s predstvincima različitih vjera, ili animirajući susrete Svjetske konferencije religija za mir kao njegova počasna predsjednica. Govoreći o potrebi suradnje među vjerama u borbi protiv terorizma i nasilja, na Simpoziju WCRP-a 23. listopada 2001.,

ona je predložila manifest o bratstvu, ukazujući na njegovu usku povezanost s mirom: "Bratska je ljubav upisana u DNA svakoga ljudskog bića!". Zahtijeva zalažanje čitavoga društva, naroda, vjera i pojedinaca, iako, usprkos tomu, mir ostaje Božji dar za koji treba ustajno i s povjerenjem moliti. "On je poput velikoga stabla čiji je korijen u nebu, a krošnja na zemlji. Bez molitve stablo je kao bez korijena, a bez ljudskoga zalažanja kao bez grana i plodova" (Peking, 1986.). Svjetski mir i sloga započinju mirom u srcu.

Prisjećajući se iskustva proživljenoga tijekom Drugoga svjetskog rata, Chiara je uputila poruku nade: "Ratovi, čak i oni najgori, često su iznjedrili neočekivano moralno buđenje i neočekivanu energiju".

Sa stranica našeg časopisa ona je 2004. uputila vapaj: "Završilo je vrijeme 'svetih ratova'. Rat nikada ne može biti svet. Bog ga ne želi. Samo je mir doista svet jer je sâm Bog mir!"

Željeli bismo da taj vapaj nastavi odzvanjati po čitavom svijetu. ■

arhiv CN

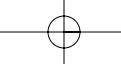
Chiara među mladima na stadionu Flaminio u Rimu, na Genfestu 2000., u sklopu Svjetskoga dana mlađih

prošlosti, prihvaćajući se uzajamno kako bismo postavili zajednički temelj uzajamnom poštovanju i povjerenju".

Ljubav

Istom tom prigodom ona je potvrdila da bi nadolaskom trećeg tisućljeća ljubav trebala postati navikom. "Ljubav je najsnažnija, najplodnija, najsigurnija sila koju može prepoznati svako društvo." Odatle obveza da se ljubav širi, pučava, ne samo među pojedincima već

za mir. Ona je začetnica duhovnoga kršćanskog pokreta, no upravo zato što je riječ o izvornoj duhovnosti, Pokret konkretno utječe na društveno, ekonomsko i političko područje. Nema mira bez socijalne pravde, bez ekonomskoga i političkog zalažanja. Oba pokreta – onaj ekonomski i onaj politički – snažno su prožeti idejom općega bratstva, a razradi njegova nauka i društveno političkim usponima i padovima Chiara je posvetila velik dio

OBLJETNICA

(nastavak iz prošlog broja)

Nastavljamo pri povijedanje Minke i Rudija Fabjan, vjenčanih fokolarina koji su se 1981. za potrebe Pokreta fokolara preselili iz Slovenije u Hrvatsku. Na ovim stranicama samo dotaknuli nazne etape njihovog bogatog života, usidrenog u čvrsto jedinstvo s fokolaram-srcem Pokreta, a istodobno usmjerenoj potrebama čovječanstva koje ih okružuje. Neumorni u zalaganju da se ideje Pokreta utjelove u obiteljskim i svim društvenim stvarnostima, i danas sa zanosom pričaju o snazi zajedništva koja ih je nosila; o bezbrojnim putovanjima u susjedne zemlje, više puta uz rizik; o susretima i zajedničkim godišnjim odmorima s obiteljima iz Slovenije, Srbije, Bugarske, Rumunjske, Makedonije... gdje su se bogatili iskustvima i životom jedni drugih; o

privatni arhiv

Obitelj otvorena društvu

Nastojali smo da naša obitelj bude uvijek otvorena za potrebe drugih. Iz te želje posljednjih je godina nastao i mali poduzetnički centar u gradiću Faro, dom poduzeća ekonomije zajedništva.

širenju idealja jedinstva koji je zahvaćao srca; o brojnim akcijama i projektima pomoći, kao što su usvajanja djece, usvajanja na daljinu, pomoći ženama Bosne, podrška životu. Taj zanos traje i danas, dok se bore za opstanak poduzeća ekonomije zajedništva, dok organiziraju međunarodne stručne skupove i susrete u gradiću Faro, ali i dok daruju svoje vrijeme i iskustvo u osobnim susretima i razgovorima.

Minka: Susret s Pokretom fokolara za nas je bio ponovno otkriće Božjeg nauma nad obitelji i moram priznati da dotad nisam ni naslućivala sve bogatstvo obitelji koje sam otkrila živeći duhovnost jedinstva. Tu najmanju čeliju društva, najma-

nju demokraciju, Bog je zamislio kao zajednicu života i ljubavi. Ali ne samo naravne ljubavi prirođene svakoj obitelji, nego nadnaravne koja ima mjeru Isusove: Ljubite jedni druge kao što sam ja vas ljubio... a njegova je mjera bila dati život.

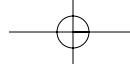
Naravno, to je model nama nedostizan, jer teško je mijenjati sebe i misliti na drugoga. Po naravi sam tvrdoglav, a Rudi je drugačiji. Proživjeli smo i mnoge teške trenutke. Godine koje su za nama punе su padova, uspona, odluka, uvijek ponovnog započinjanja.

Sjećam se dužeg razdoblja kad nisam mogla oprostiti Rudiju što me povrijedio. Među nama se stvorio zid. Jako mi je nedostajala

ona Isusova prisutnost među nama koju smo izgubili, ona radost, mir, posebno ozračje... i sve me tišalo iznutra od boli. Osjećala sam da moram ja u sebi učiniti nešto radikalno, ali nikako nisam mogla preko sebe. Jedne večeri na misi snažno sam molila Isusa snagu da idem dalje, da ljubim. Kad smo izašli iz crkve, prišla nam je obitelj koju smo u zadnje vrijeme često vidali na misi. Rekli su nam: 'Već dugo vas promatravamo. I mi bismo željeli živjeti kao vi!'

Kako smo samo bili iznenadeni! Bogu je bio dovoljan taj duhovni korak da bi se ljubav širila sama po sebi. Brzo smo dogovorili susret, gdje smo im pričali o idealu koji

**Minka
i Rudi
Fabjan**

arhiv CN

Minka i Rudi s Bernardicom Hećimović i Ivicom Juriljem na svjetskom Familyfestu u Rimu 1993., koji je izravno prenosila Mondovizija, prijavljaju o akcijama i iskustvima u ratnim okolnostima

nas je osvojio, a oni su ga prihvatali svim srcem.

Naše troje djece sada su već odrasli. Nije uvijek bilo lako imati svjetlo kako ih odgajati, osobito kad nisu jasno vidjeli svoj životni put, kad su osjećali potrebu za neovisnošću. I tu sam često osjetila milost Isusa koji je govorio u meni, Isusa među nama s onima s kojima živim ovu duhovnost, prije svega s Rudijem. Nastojali smo učiniti sve kako bi On, jedini pravi Učitelj i Odgojitelj, bio među nama. Tu je uvijek dolazila do izražaja različitost, kako naših karaktera tako i majčinskog i očinskog motrišta. No kad smo različitosti uspjeli prihvati kao dar, uvijek se našlo neko rješenje, a mi smo dobivali slobodu da ih ljubimo takve kakvi su.

Rudi: Nastojali smo da naša obitelj bude uvijek otvorena. Više smo godina izbliza pratili tešku bolest prijatelja, oca dvoje male djece, konkretno pomažući nači najbolje liječnike, voziti ga na kemoterapije, itd. No nismo znali kako mu dati naše najveće bogatstvo – smisao života i trpljenja, jer nije poznavao Boga.

A onda smo dobili svjetlo: ne treba govoriti, moramo mu donijeti Boga, a to možemo ako Ga imamo među nama, jer je

obećao: "Gdje su dvojica ili trojica sabrana u moje ime..." Sjećam se s koliko smo napora i žara iz dana u dan prevladavali poteškoće da bismo zaslužili Njegovu prisutnost među nama. Svaki puta kad smo ga išli posjetiti, sklopili bismo savez uzajamne ljubavi, spremni i umrijeti jedno za drugoga, a potom smo pokušali biti uz njega ona tiha prisutnost i čistoća duha. Ne mogu zaboraviti trenutak kad je bio sasvim bez snage, ali blistavih očiju koje kao da su vidjele onog Boga kojeg je pronašao i o kojem nam je počeo govoriti. Bio je to za nas ogroman dar, sveti trenutak.

Minka: U Zagrebu smo dočekali i sirene za uzbunu,

trčanja u skloništa, ratne godine. Sjećam se kako smo već bili premoreni od strašnih vijesti, nemoći, pomaganja našim proganima i izbjeglima... Okupili smo se u fokolaru sa željom da odgovorimo na Papin poziv da pomažemo svima u nevolji. Sa žarom i sigurnošću da je naše mjesto upravo među njima, kako bismo im nosili svjetlo, nadu, ohrabrenje, snagu za oprost, pokušavali smo izmisliti neke akcije... U tom je jedinstvu cijela zajednica Pokreta dobila svjetlo i snagu pretvarati strah i mržnju u solidarnost i stvaranje novih odnosa.

Ubrzo nakon toga su naši prijatelji iz inozemstva počeli slati kamione humanitarne pomoći koje smo potom dijelili.

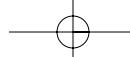
Rudi: Kad smo jednom s djecom otišli posjetiti prognanike i izbjeglice u izbjeglički kamp, naš sin Petar ostao je pod dojmom teških uvjeta u kojima su živjeli. Za večerom nam je rekao da više ne kupujemo suhu salamu koju on jako voli, već neku jeftiniju, kako bismo uštedjeli za pomoći obiteljima u kampu.

Upoznali smo i dvije bake s njihovim snahama i brojnom djecom, a svi su živjeli u istoj kući. U jednom dnevnom boravku spavalo ih je 16. Mi smo imali vrlo veliki stan, a znali smo da

(2) privatni arhiv

Minka i Rudi s Raffaelom Bronzino: "U našim inicijativama često ostajemo duboko ganuti intervencijama Bože providnosti".

OBITELJ OTVORENA DRUŠTVU

postoji manji u koji smo se mogli preseliti. I doista, ubrzo smo jednoglasno donijeli odluku da se preselimo i tako omogućimo nekim od tih žena da dobiju sobu za svoju obitelj.

Minka: Već više godina živimo u gradiću Faro u Križevcima, gdje se zajedno s drugima nastojimo vježbati u konkretnoj ljubavi: u prihvaćanju drugoga koji je tako različit, u pripremanju susreta, možda i objeda za goste kojih je sve više, u uređivanju okoliša i prihvaćanju grupa.

U gradiću su malo po malo nastale male proizvodne aktivnosti i poduzeća, ponajviše iz želje da učinimo nešto za ljudе u potrebi. Krenuli smo prije mnogo godina, kada smo doprinosom nekoliko obitelji kupili traktor i započeli sa zemljoradnjom. Istodobno se u gradić doselio Stjepan Balen s obitelji i sa svojom automehaničarskom radionicom.

Za vrijeme rata naši prijatelji iz inozemstva željeli su nam darovati nešto što bi imalo trajnu vrijednost, pa smo njihovom pomoći u suradnji s gradom Križevcima podigli dječji vrtić Zraka sunca.

Rudi: Na međunarodnom kongresu u Rimu, prigodom desete obljetnice nastanka ekonomije zajedništva, Chiara je rekla da bi svaki gradić trebao imati poduzetničku zonu, gdje će se živjeti zajedništvo među poduzećima koja posluju po načelima ekonomije zajedništva. I mi smo željeli nešto učiniti, a nadasve pomoći našim mladima u gradiću koji su nakon završene škole bili nezaposleni. Dugo smo već vremena sanjarili o nekoj maloj proizvodnji ili obrtu. Nismo imali sredstava, no dobili smo hrabrost i vjeru da će se, ako krenemo, otvoriti neka mogućnost. Tako smo pokrenuli uređivanje jedne garaže gdje bi se mogao otvoriti frizerski salon ili dućan.

Samo nekoliko dana kasnije prijatelj iz Italije koji ništa nije znao o našim planovima ponudio nam je opremu rabljenog frizerskog salona. Bili smo duboko ganuti Božjom providnošću kad smo vidjeli da njegove dimenzije u centimetar odgovaraju lokalu kojeg smo uredili, a bio je i u vrlo dobrom stanju. Tako je nastalo poduzeće *Stellae Fari*, Zvijezde Fara. Ubrzo nakon toga uspjeli smo stvoriti uvjete za otvaranje malog dućana. No posebno iskustvo bio

i nakon puno neizvjesnosti, otvorila nam se mogućnost prodaje na domaćem tržištu.

Najnovija kriza ne mimoilazi ni naše malo poduzeće. Imamo svakojakih problema, no i dalje nastojimo da naš rad bude prožet ljubavlju i zajedništvom, među onima koji rade u poduzeću, kao i s dobavljačima i kupcima.

Našu smo aktivnost proširili i na veleprodaju cvijeća *Plant art*, a posljednja aktivnost je voćnjak s posađenih 2500 stabala šljiva.

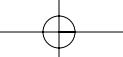
je dolazak poduzetnika iz Italije koji nam je ponudio pomoći za otvaranje proizvodnje čarapa. Pokrenuo se i cijeli lanac solidarnosti njegovih prijatelja. Omogućili su obuku naših radnika, pronašli rabljene strojeve za početak proizvodnje, a nekoliko strojeva su donirali.

Minka: Sve te etape popraćene su brojnim poteškoćama, neizvjesnostima, brigama koje prate nastanak svakog poduzeća. Kupac iz Italije koji je otkupljavao svu našu proizvodnju, ubrzao nam je iznenada otkazao i počele su se gomilati zalihe. Krenuli smo obilaziti naša trgovačka poduzeća

Već nekoliko godina u gradiću Faro održavaju se i međunarodne škole ekonomije zajedništva na kojima sudjeluje oko 80 poduzetnika i ekonomista. U svima raste želja da daju sve od sebe kako bi njihov ekonomski život bio vođen zajedništvom i otvoren potrebama bližnjih. Došla je do izražaja i potreba za još većim povezivanjem poduzeća i poduzetnika, te za njihovim povezivanjem s gradićem.

Sve je to naš mali doprinos izgradnji novog modela društva koje svi priželjkujemo i očekujemo, a njegova sjemena već niču na mnogim dijelovima svijeta. ■

*Na inicijativu
Igina Bergaminija,
poduzetnika iz
Mantove u Italiji,
u gradiću Faro
otvoren je pogon
za proizvodnju
čarapa*

DIJALOG

arhiv CN

Nove etape ekumenizma

Niz skupova i inicijativa među kršćanskim crkvama važni su koraci na putu njihova približavanja

Paolo Loriga

Na slici: Biskupi prijatelji fokolara iz petnaest zemalja, pripadnici sedam kršćanskih vjeroispovijesti, u rujnu prošle godine pred vratima Schlosskirche, u Wittenbergu u Njemačkoj, gdje je 1517. Martin Luther objavio svojih 95 teza. Primjer životnog ekumenizma.

Posljednjih su mjeseci održani vrlo zanimljivi susreti na kojima su ocijenjeni učinjeni koraci na putu prema jedinstvu kršćanskih crkava, utvrđeno je kako ići dalje, a započete su i nove inicijative. Tako se sredinom listopada na Cipru sastala Međunarodna mješovita komisija za teološki dijalog između Katoličke i Pravoslavne crkve.

Krajem listopada u Augsburgu, u Njemačkoj, proslavljen je deset godina od potpisivanja Izjave o nauku o opravdanju između Svjetske luteranske federacije i Katoličke crkve. U povodu te obljetnice kolega iz njemačke redakcije Joachim Schwind intervjuirao je kardinala Kaspera, predsjednika Papinskog vijeća za jedinstvo kršćana.

U prigodi obilježavanja obljetnice, predsjednica fokolara je otputovala u Njemačku, gdje se susrela s odgovornima za pokrete i udruge raznih crkava i zajednica s kojima je prije deset godina započet plodan put prema jedinstvu.

Današnji ekumenski dijalog bogat je raznolikošću putova i inicijativa.

U tom je kontekstu značajno i izdavanje apostolske konstitucije Benedikta XVI. o stupanju anglikanaca u Katoličku crkvu. Prijelaz vjernika iz jedne u drugu crkvu nije ekumenski čin. Štoviše, to može usporiti započeti proces, ako ne i zaustaviti. Međutim, postoji izjava primasa Williamsa i katoličkog nadbiskupa Westminstera Nicholsa u kojoj je pojašnjeno da je Konstitucija plod dijaloga između Rima i Anglikanske zajednice.

Sviđa nam se istaknuti ovaj niz događanja na ekumenskom području, tim više što u posljednje vrijeme obzor ekumenizma ne izgleda obasjan suncem optimizma, no ipak smo svjedoci velikih pomaka.

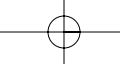
Pojedine crkve kao da se više zalažu isticati različitosti. No takva izražena svijest može biti i temelj novog dijaloga. Usaporedo i raste potreba da se odredi i usvoji autentična ekumenska duhovnost o kojoj je bilo govora još 1997. u Grazu, na Europskoj ekumenskoj skupštini.

Najveća je novost u dijalogu to što su teološka pitanja prešla u drugi red u odnosu na etičku problematiku. Ređenje pastora i biskupa homoseksualaca, skla-

panje brakova među muškarциma ili među ženama, pobudili su žestoka sukobljavanja unutar raznih crkava (luteranske, anglikanske, itd.), što je dovelo do njihovog unutarnjeg cjepljanja.

S druge strane, upravo o etičkim temama bilježi se približavanje Rimu crkava koje su se dosada opirale ekumenskom dijalušu, jer su počele otkrivati bliskost s katoličkim moralom. I Ruska pravoslavna crkva opaža potrebu većeg dijaloga zbog zabrinjavajuće moralne situacije u Europi, pa u Rimu vidi saveznika.

Manje vidljiva ali vrlo značajna novost je kvaliteta odnosa među zauzetima u ekumenizmu: postoji ozračje uzajamnog povjerenja, poštovanja, a nerijetko i prijateljstva, koje doprinosi boljem uzajamnom slušanju i shvaćanju te stvara doista sretne uvjete za budući razvoj. Svakako, uvijek postoji rizik da taj proces ostane na razini elite, ako se ne pokuša u suradničko ozračje uključiti veći dio vjernika. Akcija u narodu do sada nikad nije uspjela, no prema riječima pouzdanih promatrača, sada bi se mogla ostvariti jer su na djelu snage sposobne dovesti do toga, a to su crkveni pokreti i nove zajednice u raznim crkvama.

DIJALOG

arhiv CN

Problemi, ali i napredak

Prije deset godina, 31. listopada 1999. predstavnici Svjetske luteranske federacije i Katoličke crkve potpisali su u Augsburgu u Njemačkoj zajedničku Izjavu o nauku o opravdanju. Koji su plodovi ovih deset godina? U ekskluzivnom intervjuu odgovara predsjednik Papinskog vijeća za jedinstvo kršćana kardinal Walter Kasper.

Je li taj potpis bio povijesni događaj?

U XVI. stoljeću na nauku o opravdanju podijelilo se zapadno kršćanstvo. Deset godina potom smo pitanju opet ujedinjeni. Izjava je bila povijesni događaj.

Koje je promjene donijela zajednička Izjava?

Susret između katolika i evangeličara od tada je poprimio novu kvalitetu i to se primjećuje. Na velikim kongresima katolici i luterani uvijek nastoje doći u kontakt. Izjavi su se kasnije pridružili i metodisti, pa je tako postala i njihova.

Koje poteškoće ostaju medu katolicima i evangelicima?

Postoje dvije prave poteškoće. Prva: u poimanju čovjeka sve više smo razvijali različite pozicije po pitanju etike i morala. Drugo: moramo još stići do zaključenja dokumenta o ekleziologiji. U ovih deset godina napredovali, ali još postoje problemi koje treba riješiti, tako da se kod nekih osjeća određeno nezadovoljstvo jer ne idemo naprijed dovoljno brzo.

Je li Katolička crkva izvršila svoj zadatok?

Zajedno sa Svjetskom luteranskim federacijom izrađen je sveobuhvatan dokument o apostolskom nasljeđu, tj. o središnjem pitanju koje nas razdvaja. To je veliki korak naprijed. No reći ću vam još nešto. Posljednjih godina u Papinskom vijeću za jedinstvo kršćana ispitali smo sve dokumente donesene s anglikanicima, luteranima, reformiranimi i metodistima u posljednjih četrdeset godina. Mislio sam da znam sve s tog područja, no moram priznati da sam ostao iznenađen postignutim napret-

kom, također i o crkvenom nauku i sakramentima. Ima još problema, ali mnoge stvari su već postale zajedničke.

Postoji dojam da je za Rim dijalog s pravoslavljem lakši i da se zato više zalaže.

S istočnim crkvama lakše se napreduje, ali također polako. Pa ipak, ne odabiremo mi. Dijalog se ne može planirati. Svaki napredak je dar Duha.

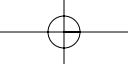
Što se tiče katoličko-evangeličkog dijaloga, u ovom trenutku ima nekih poteškoća, ali bit će bolje. Dijalog s istočnim crkvama mogao bi imati pozitivnog utjecaja na dijalog na Zapadu.. Iako su ti dijalozi različiti, nisu neovisni jedan o drugome. S naše strane, mi nipošto ne kažemo: sada ćemo voditi dijalog s istočnim crkvama i nećemo gledati druge. Dokaz tome je što ćemo u proljeće u Rimu imati jedan simpozij s evangelicima da bismo vidjeli kako ići naprijed. U 2010. imat ćemo i druge skupove, pa će to biti ekumenska godina od koje mnogo očekujemo.

Joachim Schwind

*Na slici:
Ekumenski obred
u katedrali
u Augsburgu
31. listopada
prošle godine
(u sredini kardinal
Kasper, desno
predsjednica
fokolara)*

Kardinal Walter Kasper

DIJALOG

Dijalog znači opstanak

ljude u ostvarivanju ciljeva. No, kako razgovarati s nekim tko te ne želi ni slušati, pitala je na susretu mlada križevačka glazbenica, profesorica flaute Jelka Vukobratović, koja se, kako je sama rekla, prvi put našla na sličnom skupu. Odgovor Clarette Dal Ri nije bio jednoznačan: "Ne možemo nekome nametati svoje mišljenje, ne treba ni čekati na prvi korak, a on mora biti prožet ljubavlju prema čovjeku, pa bio on i neprijatelj". Bila su korisna iskustva sudionika susreta, a posebno ono Nelle iz Brazila koja u Centru Pokreta u Rimu surađuje s Clarettom i Franzom. Priznala je da čak 14 godina nije razgovarala s rođenim ocem samo zato što su oboje bili različitih karaktera. Dijalog je otvoren kad je, u želji da mu se približi, odlučila s njim gledati nogometnu utakmicu i navijati. On se, pak, otvorio kad je počela glasno klicati nogometušu njegova omiljenog kluba, kad je ovaj, greškom, postigao autogol.

U redu, reći će čitatelj, kakve veze s dijalogom imaju divlje guske čiji je primjer spomenut na susretu? Divlje guske lete u toplice krajeve u jatu u obliku slova V i to nimalo slučajno. U takvoj formaciji pernata eskadrila povećava dolet čak za 71% u usporedbi s pojedinačnim letovima. Vođe leta se međusobno izmjenjuju, a one otraga gakanjem potiču one ispred sebe da ne posustaju. Ako neka ptica posustane i izdvoji se iz jata, pomoći će joj druge dvije da lakše podnese napor i da se ponovno vrati u jato. Takav sustav suradnje, solidarnosti i međusobnog poticanja u letu dobro bi došao i ljudima, jedna je od poruka susreta. Na ovim našim prostorima podijeljenim sukobima, agresijom, ratom, nametnutom mržnjom i netolerancijom, strančarenjima, stvarnim i političkim barikadama, dijalog među ljudima znači suživot, a suživot znači opstanak.

*Sudionici iz Hrvatske, Italije, Slovenije i Srbije izrazili životnu potrebu za uspostavljanjem ravnopravnog dijaloga kao uvjeta suživota, suradnje i opstanka na ovim prostorima gdje su sukobi prekinuli komunikaciju.
Dragocjena pouka jata divljih gusaka u letu.*

Ottone Novosel

Kad bismo bili razumni poput divljih gusaka, uvjerili bismo se kako moramo međusobno surađivati u zajednici gdje živimo, a isto tako s našim susjedima. Kakvu to poruku možemo naučiti od divljih gusaka, o čijoj pameti i razumu baš nemamo visoko mišljenje, moglo se čuti na

EKONOMIJA ZAJEDNIŠTVA

Na skupovima ekonomije zajedništva često čujemo da trećina dobiti poduzeća EZ ide za formaciju novih ljudi. Što to znači?

Chiara Lubich više je puta ustvrdila da se bez novih ljudi ne može izgraditi novo društvo. A budući da je ambiciozni cilj ekonomije zajedništva (EZ) doprinijeti preobrazbi društva, potrebno je početi formirati nove ljude, a to znači ljude sposobne živjeti kulturu davanja, obnovljene osobe koje će svakoga dana i u ekonomskoj aktivnosti znati odabrati zajedništvo kao način života.

Zato je dio dobiti koju daju u zajedništvo poduzeća EZ svake godine namijenjen aktivnostima formacije ljudi u kulturi davanja i zajedništva. Te aktivnosti obuhvaćaju ljude svih kultura i društvenih slojeva, u čitavom svijetu, koji na razne načine sudjeluju u iskustvu ekonomije zajedništva: ljudi u potrebi, učenici i studenti, obitelji, radnici, poduzetnici, itd. To je investiranje u jačanje kulture besplatnosti i užajamnosti, kako bi se omogućilo da i u budućnosti mnoge osobe u potrebi mogu naći podršku u živoj zajednici koja živi ekonomiju zajedništva.

Financiraju se različite aktivnosti vezane uz formaciju: skupovi, seminari, ubrzani tečajevi, nadasve u gradićima Pokreta fokolara, a prvenstveno su usmjereni mladima.

I ove školske godine, primjerice, devedeset mlađih iz raznih zemalja Južne Amerike koristi pomoć EZ boraveći godinu dana u gradiću O'Higginsu u Argentini. U okviru tog boravka oni rade u nekoliko poduzeća EZ i prate tečajeve formacije o kulturi

davanja i o društveno-političkim temama.

Ostali izdaci idu na obradu i tisak materijala za formaciju, ali i na održavanje i izgradnju strukture, pretežno unutar gradića.

Počevši od 2008. godine najveći dio sredstava za formaciju 'novih ljudi' ide sveučilišnom institutu Šophia sa sjedištem u

stalnog dijalogu među profesorima, te između profesora i studenata. Iz toga proizlazi višeglasna pouka od strane profesora i osoba, te aktivan doprinos studenata u zajedničkom istraživanju.

Teorijska predavanja integrirana su s vježbama, besplatnim posjetima, susretima s građanskim i vjerskim stvarnostima, sa zajednicama

medunarodnom gradiću Loppianu (Firenca, Italija) koji pohađaju studenti iz cijelog svijeta. Ovaj institut nudi mogućnost dobivanja magistarske diplome iz osnova i perspektive kulture jedinstva, na dva smjera: teološko-filozofskom i političko-ekonomskom.

U tipičnom obrazovnom projektu i akademskoj metodi Instituta daje se prioritet spajanju studija i života. Studenti i profesori se obvezuju postaviti za temelj didaktičke i obrazovne aktivnosti savez uzajamnog prihvaćanja, provođenje u praksi Riječi života uzete iz Biblije i razmjenju iskustava što ih je ona u njima pobudila.

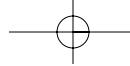
Studij, istraživanje i predavanja usmjereni su na uspostavljanje

drugih kršćanskih tradicija, s predstvincima raznih religija i predstvincima mnogostrukih izraza suvremene kulture.

Predviđena su razdoblja prakse, osobito u sredinama gdje je profesionalno, kulturno ili društveno zalaganje izraz kulture jedinstva, kao što su primjerice poduzeća ekonomije zajedništva.

Fondovi za formaciju novih ljudi koriste se i za podržavanje posebnih škola u kojima se u okviru uobičajenih školskih programa ostvaruju i programi formacije za kulturu davanja. U godini 2008. takva je pomoć upućena školi Aurora u državi San Paolo u Brazilu.

**Benedetto
Gui**

VIJESTI

Vatikan, 19. 12. 2009.

U službenom glasniku Svetе Stolice objavljen je **dekret o priznavanju čuda Chiare Luce Badano**, prve članice Pokreta fokolara koja će uskoro biti proglašena blaženom.

Kazu njezine beatifikacije otvorio je godine 1999. njezin biskup mons Livio Maritano iz biskupije Acqui u Italiji, a danas je učinjen odlučujući korak priznavanjem čuda ozdravljenja koje se dogodilo u Trstu.

Chiara Luce preminula je 1990., u osamnaestoj godini života, a njezin kratki život svjedočanstvo je bezuvjetnoga 'da' ljubavi Božjoj, 'da' koje je ponavljala još kao malena, 'da' kojim je znala bolest preobraziti u svijetli put prema punini života. Glas o njezinoj svetosti neprestano se širi.

Vatikan, 12. 12. 2009.

Papa Benedikt XVI. imenovao je predsjednicu Pokreta fokolara, Mariju Voce, savjetnicom Papinskog vijeća za laike.

Papin dokument popraćen je pismom predsjednika Papinskog vijeća za laike, kardinala Stanislava Rylka, s nadnevkom od 2. prosinca. U njemu kardinal Mariji Voce izražava svoje iskrene čestitke i "svoje zadovoljstvo što je imenovanjem potvrđen kontinuitet u dragocjenom doprinosu koji je Djelo Marijino u osobi nezaboravne Chiare Lubich uvijek davalo aktivnosti našeg dikasterija".

Savjetnici Vijeća sazivaju se na plenarne skupove, radne sjednice ili se pojedinačno konzultiraju o specifičnim pitanjima.

Loppiano, 10. 12. 2009.

Pod pokroviteljstvom toskanske regije i provincije Firence u dvorani *Auditorijum* međunarodnog centra u Loppianu održan je **skup pod naslovom: "Bratstvo: mogući prijedlog"**. Nazočili su mu gradonačelnici i upravitelji lokalnih ustanova, promatrajući grad kao stalnu radionicu pozitivnih iskustava koje treba umrežiti da bi se ostvarili projekti za mir, ljudska prava i društvenu pravednost.

Udruga *Gradovi za bratstvo* okuplja talijanske gradove sa ciljem prikupljanja duhovne baštine Chiare Lubich primjenjene na građanski suživot i opće dobro.

Po prvi put je dodijeljena nagrada "Chiara Lubich za bratstvo" gradu Ascoli Piceno, za projekt *Amolamiacitta* (Volim svoj grad).

Rim, 10. 12. 2009.

Službena međunarodna internetska stranica Pokreta fokolara www.focolare.org s prosječno 2000 posjeta dnevno od 7. prosinca postaje bogatija za još jednu jezičnu verziju. Potaknuti željom da njihov sadržaj stigne do što većeg broja ljudi, uz englesku, francusku, španjolsku, portugalsku i talijansku verziju, autori **otvaraju stranice na kineskom**, jeziku koji govori šestina stanovnika svijeta. Ugodno čitanje svima!

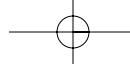
Njemačka, 12.10.-15.11. 2009.

Sa svojim projektom *Jaki bez nasilja* međunarodna glazbena skupina Gen Rosso bila je na velikoj turneji po Njemačkoj, organiziranoj u suradnji s udruženjem Starkmacher i Caritasom iz Kolna. Uz sudjelovanje mnogih odgojitelja i brojnih učenika, koncerti su dotakli srce patničkog dijela čovječanstva: napuštenu djecu i zatvorenike. Posvuda su sakupljeni tipični plodovi jedinstva: utjeha, nada, radost, životni preporod.

U Osnabrücku, institutu za djecu i mlade oduzetu obiteljima zbog nasilja i zapuštenosti, boravi 230 mlađih u dobi od 0 do 20 godina. U raznim scenama mjuzikla *Streetlight* sudjelovalo je 160 mlađih glumaca, pjevača, tehničara na svjetlima i zvuku, scenografa, plesača i glazbenika.

Značajna etapa turneje bio je zatvor s najvećim sigurnosnim mjerama u kojem boravi 600 zatvorenika, a nalazi se u Wuppertalu, gradu nedaleko Solingena. Na pripremi *Streetlighta* radilo je 35 mlađih (od 17 do 25 godina). Dirljivi su njihovi dojmovi nakon radionica: "Ovdje ne prođe dan a da se ne osjetim zatvorenikom. Odlučio sam oduzeti sebi život... No nakon ovoga iskustva, shvatio sam da još vrijedi živjeti".

PLANETARNA MREŽA

Kim Phuc i bomba

Od žrtve rata u Vijetnamu do promicateljice mira. Uломак iz članka argentinskog izdanja Novoga svijeta - Ciudad nueva.

Ono što se dogodilo Kim Puch mogli bismo nazvati putem pročišćenja koji ju je doveo do otkrića da je Isus živ. Rekao je to kardinal Bergoglio na petom bratskom susretu koji su organizirali katolici i evangelici u Buenos Airesu u Argentini.

No tko je Kim Puch? Godine 1972., dok je buktio rat u Vijetnamu, selo u kojem je živila tada devetogodišnja Kim Amerikanci su bombardirali napalm bombama. Vatra je

Kakva si bila prije rata?

Bila sam voljeno i zaštićeno dijete. Nikad nisam doživjela što znači strah, sve dok nisu došli vojnici i provalili u našu kuću. Slijedila je

buka aviona, bježanje, bombe. Otkad su me fotografirali nije se samo promijenio moj život, nego i vizija koja se do tada imala o ratu u cijelome svijetu.

Što je bila napalm bomba za tebe?

Nezamisliva bol. Provela sam u bolnici 14 mjeseci i imala sam 17 operacija. Puno sam puta bila na samrti. Ali preživjela sam. U psalmima čitamo: "Ne, umrijeti neću nego živjeti i kazivat će djela Gospodnja".

Danas živiš u Kanadi, udana si i majka dvoje djece, zauzeta za mir. Jesi li se promijenila?

Dugo vremena živila sam puna mržnje u srcu. Razmišljala sam: 'Hoće li me itko ikada voljeti?' Pronašla sam mir kad sam na jednoj vjerskoj svetkovini razumjela da je Isus uzeo na sebe i moju bol. To je promijenilo moj život: srce mi je klicalo od radosti. Bog mi je darovao vjeru i nadu da prevladam svoju bol, tjelesnu i emotivnu.

Kako se može oprostiti?

Prepuštajući se Ocu sa zahvalnošću za svoj život. Nakon nekog vremena pojavilo mi se još jedno pitanje: Kako se može ljubiti svoga neprijatelja? Moleći za njih moje se srce malo po malo omekšalo. Danas imam još mnogo rana na mojoj tijelu, ali srce je ozdravilo. Napalm bomba je silno jaka, ali praštanje i mir jači su od bilo koje bombe.

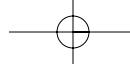
spržila 75% njezina tijela. Njezin je lik ovjekovječio fotograf Nick Ut iz agencije *Associated press* i od tog je trenutka postala simbol rata u Vijetnamu. Danas je Kim poslanica UNESCO-a i predsjednica zaklade koja nosi njezino ime, a cilj joj je pomoći žrtvama svih ratova. Razgovarali smo s njom za naš časopis na jednom ekumenskom susretu u Buenos Airesu, na kojem je dala svoje svjedočanstvo mira.

Virginia Bonard

Kim Phuc s Tommasom, jednim od svojih sinova. U pozadini suprug Buy Huy Toan u njihovoj kući u Torontu u Kanadi.

Gore: Kim Phuc kad je imala 9 godina, u sredini neodjevena, trči nakon bombardiranja (fotografija je dobila nagradu Pulitzer 1972.).

DUHOVNOST JEDINSTVA

Uzajamna ljubav vodi nas ostvarivanju jedinstva.

A jedinstvo ne može a da ne bude još jedan stožer ekumenske duhovnosti.

Prije svoje smrti na križu, prije nego što je trpio napuštenost od Oca, Isus je u dugo molitvi molio za jedinstvo: "Oče, da svi budu jedno" (Iv 17,21).

Življeno jedinstvo ima učinak vrlo važan za živi ekumenizam. Riječ je o Isusovoj prisutnosti među osobama ujedinjenima u Njegovo ime. "Gdje su dvojica ili trojica sabrana u moje ime, tu sam i ja među njima" (Mt 18,20).

Da bi pojasnili Isusovu prisutnost u Crkvi, crkveni oci temelje se na dvije rečenice: "Gdje su dvojica ili trojica..." koju smo upravo naveli i "Ja sam sa vama u sve dane - do svršetka svijeta" (Mt 28,20).

Živeći s Isusom među nama, prisutnim po užajamnoj ljubavi, životnije se ucjepljujemo u Isusovu prisutnost u Crkvi.

Upravo zato što je majka, Marija može mnogo učiniti za jedinstvo.

I ne samo kao majka. Ona je i savršena kršćanka: djevojčica, zaručnica, supruga, djevica, majka i udovica, te može biti uzor kršćanima koji su pozvani postati savršeniji kršćani (usp. 2 Kor 13,9-11). Odjevena u Riječ Božju, ikona življenog Evangelija, ona je naš oblik. A Marija podno križa može nam više no itko biti primjer u radu i trpljenju za jedinstvo, dok ponavljamo: "U svom tijelu dopunjam što nedostaje mukama Kristovim" (Kol 1,24).

Tako življena ekumenska duhovnost može donijeti izvanredne plodove.

No već naslućujemo da će imati i jedan poseban učinak: budući da je zajedničarska, povezivat će u jedno sve one koji je žive, tako da će se osjećati solidarni međusobno i na neki način već jedno. Primjetit će da sačinjavaju, da tako kažemo, jedan kršćanski narod koji će biti kvasac za puno zajedništvo među Crkvama, sa svim ostalim snagama koje Duh Sveti rađa u ovo ekumensko vrijeme.

Ekumenska duhovnost

Budući da je zajedničarska, ekumenska duhovnost povezivat će u jedno sve one koji je žive, pa da će se osjećati solidarni međusobno i na neki način već jedno. Bit će to jedan kršćanski narod, kvasac za puno zajedništvo među Crkvama.

**Chiara
Lubich**

To je snažna vezu! To je pomoć na putu prema vidljivom jedinstvu! Isus među katolikom i evangelikom koji se ljube, među anglikancem i pravoslavcem, među armenkom i reformiranom... To je i dar koji nam olakšava iščekivanje vremena kad ćemo Ga svi zajedno slaviti pod prilikama kruha i vina.

I još jedan stožer treba biti velika ljubav prema Duhu Svetome, Ljubavi koja je postala Osoba.

Isus ga je darovao nama svojim izdisajem na križu, a u punini ga je izlio na novorođenu Crkvu na Duhove.

Upravo Duh Sveti spaja u jedinstvo osobe Presvetog Trojstva; Duh Sveti je i veza među udovima Mističnog Tijela Kristova.

Na putu pomirenja nas kršćana ne bismo smjeli zaboraviti Mariju, koja je na zajedničkom koncilu u Efezu proglašena Majkom Božjom, Theotokos.

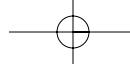
Bit će to ostvarenje jednog novog dijaloga – uz dijalog ljubavi, molitve i teološkog dijaloga – dijaloga naroda. Naroda koji ne čine samo laici, već sav Božji narod.

Taj je dijalog više nego žuran i shodan jer, kako nas povijest uči, malo je uspjeha na ekumenskom području ako se ne uključi i narod.

U tom će se dijalogu jasno i s većim zanimanjem otkriti i vrednovati sva zajednička kršćanska baština koju čine krštenje, Sveti pismo, prvi koncili, crkveni oci... i potaknuti njezino zajedničko provođenje u život.

Očekujemo taj narod, koji se tu i tamo već pojavljuje, i želimo mu se diviti gdje god postoji neka Crkva. (...)

Kao što vidimo, duhovnost zajedništva ne doprinosi samo ostvarivanju jedinstva među kršćanima, već i otvaranju dijaloga s osobama

drugih religija, a to je jedna od najzahtjevnijih i najžurnijih granica u zoru trećeg tisućljeća.

Preko nje možemo im ponuditi svjedočanstvo našeg već postojećeg jedinstva, koje je utoliko vrjednije što ga nude kršćani raznih Crkava.

Osim toga, ako mi kršćani budemo ljubili kako nas ova duhovnost uči, možemo imati dodatno svjetlo da u drugim religijama vidimo i otkrijemo prisutnost sjemena Riječi¹. Nekršćanske religije "nerijetko odražavaju zraku Istine"² koju je Krist objavio, a to otkriće može dovesti do uzajamnog približavanja i razumijevanja.

Nebrojeno nas elemenata povezuje s braćom židovima i muslimanima, počevši od objave jednoga Boža Abrahama, našem ocu u vjeri.

Nadalje, sve religije posjeduju tzv. Zlatno pravilo, koje u različitim izričajima glasi: "Čini drugome ono što želiš da drugi tebi čini; ne čini drugome ono što ne želiš da drugi tebi čini". Preko njega će se i s njima moći uspostaviti odnos uzajamne ljubavi.

No nadasve će tajna Isusa raspetog i napuštenog i na ovom području pružiti široke mogućnosti.

Nasućujemo da se u Njemu, "trajnom liku Božjemu" koji "sam sebe 'opljeni'" – kako piše Pavao u poslanici Filipljanima (2,6-8) – može otvoriti providencijalni put dijaloga, osobito s religijama iz Azije, temeljenima na nenavezanosti od svega i na poništenju sebe.

A to zato što ćemo ih razumjeti, što ćemo "uči" u njih, zanijekavši i mi sami sebe, jer je istinita tvrdnja: "Upoznati vjeru drugoga znači uči u kožu drugoga, vidjeti svijet kako ga drugi vidi, prodrijeti u smisao što za njega znači biti hinduist, musliman, židov, budist"³.

Zatim dijalog s onima koji ne vjeruju.

I ovdje je Isus u svom vapaju na križu božanski odgovor na ponore patnje i kušnji što su ih u ljudskim srcima iskopala duboka pitanja velikog dijela suvremene kulture.

Po Njemu i s Njim moći ćemo se plodonosno približiti toj našoj braći i sestrama.

A dijalog među narodima?

Crkve sa svojim vjernicima već daju svijetu svjedočanstvo jedinstva među pripadnicima raznih naroda. Ali s duhovnošću zajedništva može se ići još i dalje na tom putu. Upravo gledajući Njega "koji od dvoga učini jedno" (Ef 2,14).

I konačno, jedinstvo između čovjeka i prirode. Svetmir očekuje objavljenje sinova Božjih (usp. Rim 8,19).

Iz onoga što je rečeno, živjeti ekumensku duhovnost znači dati ljudima veću mogućnost da se otkriju kao sinovi i kćeri Božje.

I dok svi mi budemo pažljivi u očuvanju prirode, ona će sama tajanstveno odgovoriti na našu ljubav, kako to čini sve što Bog pokreće i podržava.

Duhovnost zajedništva,

dakle! A jedinstvo je riječ koja je sažeto posve izražava.

Ako ga provedemo u praksi, vidjet ćemo kako se svijet kreće unatrag, poput filma koji počinje od početka.

Kakvim je samo dramatičnim podjelama, kakvim uništenjem, kakvim krizama, zahvaćen naš planet, sav utopljen u ravnodušnost, u sekularizam, u materijalizam.

Ovim novim životom može se vratiti natrag, istodobno krećući naprijed: čovječanstvo će opet naći jedinstvo za koje ga je Bog stvorio, a Crkve će živjeti u punom zajedništvu kako je On zamislio i utemeljio svoju Crkvu.

Zato vrijedi pokušati.

(Iz izlaganja na Drugoj europskoj ekumenskoj skupštini u Grazu, 23. lipnja 1997.)

1 Usp. Ad Gentes, 11;

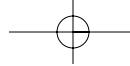
2 Usp. Nostra Aetate, 2.

3 F. Whaling, Christian Theology and Word Religions: A Global Approach, London 1986., 130-131;

Duhovnost zajedništva ne doprinosi samo ostvarivanju jedinstva među kršćanima, već i otvaranju dijaloga s osobama drugih religija, a to je jedna od najzahtjevnijih i najžurnijih granica u zoru trećeg tisućljeća.

Domagoj Šajer

ODGOJ

Edgar Morin, Howard Gardner i Joseph Ratzinger: uvaženi sociolog, slavni psihopedagog i ugledni teolog i papa. Što je zajedničko ovim trima prestižnim likovima suvremene kulture?

Ono što najviše približava naizgled tako različite osobe je njihovo neprestano insistiranje na važnosti odgoja. Žurni izazov, kako je to nedavno ponovio Benedikt XVI. u poruci Talijanskoj biskupskoj konferenciji.

Dobro oblikovan um, sposoban povezati znanje i dati mu smisao; središnje mjesto ljudske osobe i zajednice, dijaloga i smisla uzajamnosti; važnost povezivanja humanističke i znanstvene kulture... Slojeviti su to izazovi, a od njihovog ishoda može doista ovisiti budućnost mlađih naraštaja. To je i novi obzor u kojem se mnogi ljudi različitih usmjerenja nastoje prepoznati, u želji da nađu zajednički nazivnik u odgoju.

Potrebno je zajedno težiti nečemu višemu, uključujući čitavu odgojnu zajednicu, a to nije samo škola i obitelj, nego i politika, ekonomija, pravo, umjetnost, komunikacija, itd. Jer ako se ne pokrene ovo užajamno odgovorno uključivanje, postoji rizik da prevelik broj medijskih 'lekcija' i dalje nastavi nametati svoju koliko uvjerljivo toliko i neodgovornu pedagogiju, koja se rukovodi stavovima: 'svi tako čine' ili 'svatko je slobodan raditi što

Područja istine, ljepote i morala danas moramo imati hrabrosti postaviti u središte naših rasprava i životnih stilova, u temelje svake reforme

arhiv CN

Odlučujuća uloga odgoja

**Michele
De Beni**

U izvješću sa XXXV. sjednice UNESCO-a u listopadu prošle godine, odgoj je nazvan velikim svjetskim problemom. Sve dotele da se već osjeća potreba za stvaranjem svjetskog foruma za odgoj, koji bi bio u stanju suočiti se s dubokim kulturnim i društvenim promjenama kroz novu kvalitetu pouke, s naglaskom na etičku dimenziju odgoja.

Tako se područja istine, ljepote i morala opet pojavljuju u njihovoј bitnoj odgojnoj potrebi, kako to ističe američki psiholog Gardner. Te vrijednosti nadasve danas moramo imati hrabrosti postaviti u središte naših rasprava i životnih stilova, u temelje svake reforme. Prije svake druge reforme dolazi presudna važnost odgojnog odnosa.

hoće'. U lice istinitom, lijepom i dobrom!

Kako oštroumno ističe Beppe Severgnini, "nitko ne želi koristiti televiziju da bi moralizirao..., no nastojmo barem da je ne učinimo nemoralnom". Oko nas ima još puno izvrsnosti i izvornosti. ■

ODGOJ

Inicijativa za pokretanje Dječjeg tjedna poduzetništva u dječjim vrtićima krenula je od Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva, a u organizaciji Visoke škole Petar Zrinski. U ovaj pilot projekt uključena su bila četiri vrtića iz Hrvatske, među kojima i dječji vrtić Zraka sunca iz Križevaca.

Cilj je bio senzibiliziranje društva o potrebi učenja i poučavanja za poduzetništvo od najranije

dobi i razvijanje temeljnih ljudskih vrijednosti kod djece u skladu s načelima poduzetništva.

Djeca su se kroz brojne aktivnosti upoznala s nekoliko poduzetničkih pojmoveva: nabava materijala - sirovine (berba kukuruza), proizvodnja (mijesili su kruh, pecivo, pekli kolače), promotivne aktivnosti (izrada promotivnih plakata, obavijesti za roditelje), karakteristika novca (banka, mjenjačnica), prodaja

proizvoda (trgovina), potrošnja, raspodjela prihoda.

U projekt su se uključili i roditelji prikupljajući materijal za pripremanje etno-kutka kao i kupnjom proizvoda što su ih djeca proizvela (kruh, pecivo, kolače).

Djeca su prilikom završne radionice posjetila Obiteljski dom za starije i nemoćne gdje su po-klonila svoje pekarske proizvode i kolače koje su proizveli.

Kako se projekt više razvijao primijetili smo da se kod djece uz poduzetničke pojmove i vještine potiču i razvijaju temeljne ljudske i humanističke vrijednosti: kultura davanja, zajedništva, komunikacija, međuljudski odnosi, upornost, suočavanje s poteškoćama, poticanje kreativnosti, inovativnosti, što je u skladu s načelima poduzetništva.

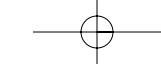
Kako se projekt više razvijao vidjelo se da poduzetničko znanje potiče kreativnost, inovativnost, socijalne kompetencije, kulturu prihvaćanja, timski rad, što su i temeljna načela u odgojno obrazovnom radu dječjeg vrtića Zraka sunca.

**Sanja
Katanec**

Odgojiteljice i djeca vrtića Zraka sunca koji su sudjelovali u Dječjem tjednu poduzetništva, s križevačkim gradonačelnikom Brankom Hrgom

(2) arhiv Zraka sunca

MLADI

Ako se osvrnemo na mnoge momente kad nismo uspjeli donijeti neku odluku, opredijeliti se za nešto, vidjet ćemo da nas je često preplasio dugi put koji se otvarao pred nama.

Primjerice, ako moram odabrat u koju ću se srednju školu ili na koji fakultet upisati, počet ću misliti na sve one godine koje su preda mnom, na predmete koji neće biti lagani, na ispite, na mogućnost ili nemogućnost budućeg radnog mjesta... i sve to može izgledati suviše zahtjevno za mene. Svakako, treba gledati na cilj, odabrat znajući na što smjeram. No kasnije ću se morati koncentrirati na prvi korak i učiniti ga.

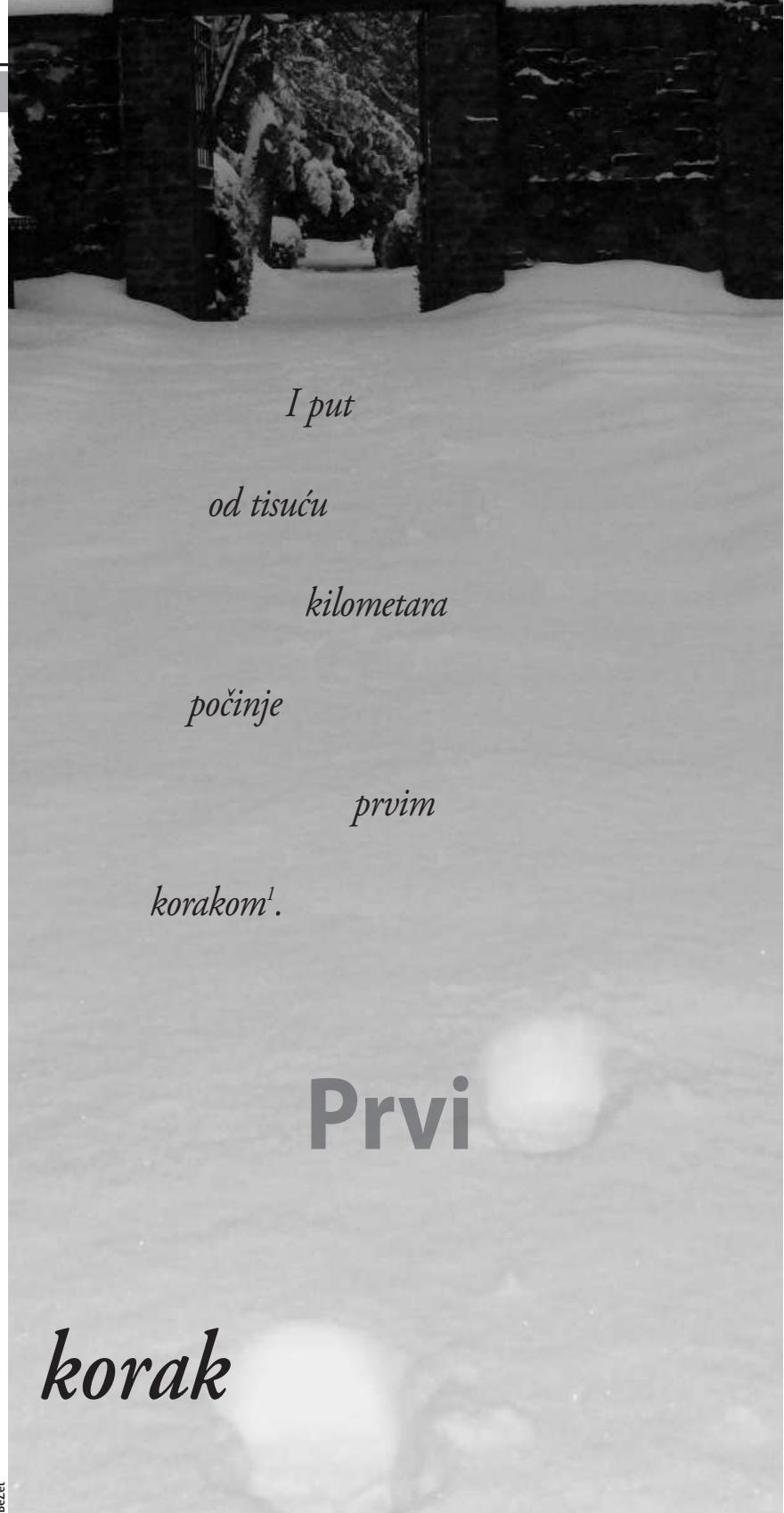
Započinjanje neke nove aktivnosti – radne, sportske, umjetničke – potaknut će me da mislim na sve poteškoće, na nepoznanice, na moguće neuspjeh. Ali ako učinim prvi mali korak, drugi će kasnije doći kao posljedica.

Ako na putu zajedničkog rasta s djevojkom ili mladićem počnemo planirati budućnost naše obitelji, uz snove i nade hvatat će nas sumnje, strahovi i problemi. Morat ćemo sve dobro procijeniti, no potom će trebati učiniti prvi korak i jedan za drugim sve ostale.

Za bilo koji odabir, nakon što smo dobro razmislili i donijeli odluku, morat ćemo gledati na cilj prema kojemu idemo, potom podijeliti hod u mnoge male etape, da bismo počeli živjeti prvu. Stoga to neće značiti krenuti bez cilja; ali niti stići a da nismo počeli hodati putem. Jasan će nam biti put, ali sve ćemo snage usredotočiti na etapu koju živimo danas, ovoga trenutka.

Upravo u sadašnjosti nalazimo svjetlo da bismo učinili današnji korak. I korak za korakom, stići ćemo do cilja.

**Francesco
Chatel**

I put

od tisuću

kilometara

počinje

prvim

korakom¹.

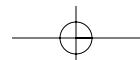
Prvi

korak

Ako mi postojimo i ostvarujemo se u ljubavi, u tome da smo dar, razumljivo je da se to događa u konkretnosti trenutka kojega živimo. Ja se ne mogu darovati nekome tko nije sa mnom sada, niti onome koga ću sresti sutra. Ja se mogu darovati

onome tko je uz mene sada, u sadašnjem trenutku života.

Samo sada i ovdje moj je život realan. Ja postojim zato što ljudim sada. Nije mi toliko potrebno trčati naprijed ili natrag u vremenu, opterećujući se sjećanjima ili kajanjima i

plašći se pred budućim kušnjama. Činim svoj korak sada i... živ sam!

Ljubiti one koje susrećeš nije uvijek lako, jer ti ponekad izgleda da to nadilazi tvoje mogućnosti. Samo živeći sadašnji trenutak uspijevamo. Jednom mogu to učiniti; ali često, ako pomislim na cijeli dan, čini mi se da neću uspjeti.

Dok činim svoj korak u sadašnjosti, može se dogoditi da dođe i do nepredviđenosti. Koliko puta primjerice nešto radimo, a onda zazvoni telefon. Često je naša reakcija bijeg, potaknuti željom da nas ostave na miru kako bismo završili što moramo. Kad mi se to dogodi, pokušam duboko udahnuti, prekinuti ono što radim i odgovoriti, nastojeći usredotočiti svu svoju pozornost na ono što mi kaže osoba koja je na telefonu. I često s iznenađenjem na kraju razgovora primjetim da prekinuti posao nastavljam uspešnije nego prije, ukoliko sam nakon razgovora odmah prionuo onome što sam dotad radio.

Budući da mi nije lako ostati usredotočen na sadašnji trenutak, ne trčeći mislima naprijed i natrag, pokušao sam zamisliti da je sadašnji trenutak jedna prostorija: otvorim vrata kako bih ušao, živim taj trenutak, zatvorim vrata i izadem. Zatim otvorim vrata na drugom trenutku. Izgleda poput igre, ali to je dinamika prave ljubavi. Konačno, ako ljubiti znači potpuno se darivati, ne mogu to učiniti ako je jedan dio mene u prošlosti ili u budućnosti. Moram biti potpuno s onim prijate-

ljem koji je uz mene, živeći s njim. Ali narednog trenutka morat ću se svim svojim bićem zauzeti u drugom poslu ili u igri. I moram to biti ne samo fizički, nego svim svojim srcem, svim svojim mislima. Tako navečer u sebi neću naći vrtlog raznih događaja koji mi neće dati spokoja i bit će mi lakše 'zatvoriti vrata' povjerivši ono što još moram učiniti. Nekome koji sve čini mnogo bolje od mene.

Ciniti korake jedan po jedan omogućuje mi da se ne prestano obnavljam te da i dugi put mogu prijeći

do kraja. Dok smo na putu to skoro ni ne primjećujemo, ali kasnije, gledajući unatrag, s radošću ćemo otkriti da je učinjenih koraka bilo mnogo i da se naš odabir konkretizirao. ■

1 Kineska poslovica

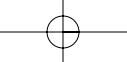
Kada ulazem vrijeme i snagu u nešto, željela bih biti sigurna kako će to završiti. Zato razmišljam dugo i često mi dolazi toliko mnogo sumnji u mogućnost uspjeha da me to zaustavi. Je li moguće biti sigurni da su koraci koje treba učiniti ispravni?

Ovdje se isprepliću dva pojma za koja ti kažeš da se preklapaju, ali potrebno je to bolje ispitati: sigurnost u uspjehost i ispravni koraci.

Matematičku sigurnost kako će se stvar odvijati nikad nećećemo moći imati, ali moramo se svejedno potruditi da promislimo što želimo dostići i založiti se svim svojim bićem. Kad djeti koje korake poduzeti i početi od prvoga. Ako učinjeni koraci budu dosljedni našem planu, imat ćemo dobre mogućnosti da će se on i ostvariti, ali svakako ostaje smatramo najboljim rješenjem, nije uvijek takvo ili da nije uvinimo što želimo dostići i založiti se svim svojim bićem. Moramo smjerati na velike ciljeve, ne postavljajući granice, no istodobno moramo prihvati ona ograničenja koja nam situacija postavlja, zalažući se da ljubimo usprkos svemu. No o tome ćemo više u sljedećem poglavljju.

Jako mi se svidio film Društvo mrtvih pjesnika. No ako dobro razmislim, čini mi se da postoji odredena razlika između sadašnjeg trenutka i carpe diem...

Proigrati život u trenutku koji prolazi pokazatelj je drugaćijeg 'zemljovida' od onoga koji smo preporučili za naše ostvarenje: rast u uzajamnoj ljubavi, slobodno darujući i primajući. Carpe diem naime, postavlja u središte pojedinca s njegovim sposobnostima i mogućnostima, ali ga ne promatra toliko u odnosu s drugima. Sadašnji stoga postaje vrijeme u kojem se ja nastojim ostvariti. Sadašnji trenutak kako ga promatramo na ovim stranicama je, naprotiv, vrijeme koje imamo da bismo ljubili, da bismo odabrali ljubav. A ljubav je uvijek odnos.

OBITELJ

Malena skupina obitelji iz Križevaca redovito se okuplja na prigodnim druženjima, ali i na susretima gdje razmjenjuju iskustva Riječi života, kako bi oni i njihova djeca zajedno duhovno rasli u atmosferi koja ih oduševljava i daje im snagu ići naprijed kroz svakodnevnicu.

Plod njihova okupljanja je i zajedništvo s obitelji Bistrović koja se našla u nevolji, a žele je podijeliti s našim čitateljima.

izraziti svoje neslaganje s takvim načinom komuniciranja i gledanja na stvari. Za drugoga opet, trebalo je smoći hrabrosti i jasno izraziti svoje stajalište vezano za pitanje kontracepcije, ili pak žrtvovati svoje slobodno vrijeme da bi mama mogla posjetiti rodbinu.

Svakodnevno nastojanje da živimo Riječ otvara nam oči i za ljude u potrebi. Saznali smo za tešku materijalnu situaciju mladog studenta kojem je

nekoga tko bi mogao dežurati", glasio je odgovor. Raspitat će se i za mogućnost stipendiranja, budući da traže mladi obrazovani kadar, jer grade novu tvornicu!

Na slijedećem susretu podijelili smo iskustva na temu Riječi života: "Lakše će deva kroz ušice iglene, nego bogataš u kraljevstvo nebesko". Jedna od obitelji išla je u kupovinu u Zagreb. Nepažnjom im je u kolicima ostao novčanik sa svim dokumentima i novcem. Kada su se vratili po njega, novčanika više nije bilo. Najprije revolt i osuda: "Kako netko može biti tako bezosjećajan?" Na povratku kući su se pomolili za tu osobu i pokušali joj oprostiti, iako nije bilo jednostavno. Odlučili su također sav novac dati u zajedništvo, ako bi se slučajno pronašao. Kad su došli doma, zazvonio je telefon: "Jeste li vi ta i ta osoba i jeste li izgubili novčanik s dokumentima?"

Novčanik im je vraćen sa svim sadržajem. Iako se radilo o većoj svoti novca (950 kn) koji im je bio potreban jer su očekivali treće dijete, nisu okljevali sve dati u zajedništvo, kako su i odlučili. Na kraju smo svi odvojili ponešto za zajedništvo i prikupili 2.750 kn. Treba napomenuti da smo svi obitelji s dvoje ili troje djece, a negdje samo jedan roditelj ima stalne prihode.

Upravo je tih dana do nas doprla vijest o teškoj situaciji druge brojne obitelji iz Međimurja, kojima treba poveći iznos novca za operaciju djeteta. Situacija je vrlo teška, pa smo bez puno razmišljanja sakupljeni iznos uplatiti na njihov račun.

Ovi susreti unijeli su novu dinamiku u naš svakodnevni život. Svjesnije živimo svaki trenutak i gledamo na događanja kroz prizmu Božje riječi.

U ritmu Riječi života

artiv NS

Slavko
Kopilović

Nakon susreta na temu Riječi života za listopad (biti ustrajni), 'domaća zadaća' za slijedeće druženje bila je da svako ispriča svoje konkretno iskustvo življene Riječi. Bilo je vrlo zanimljivo jer smo se svi taj mjesec trudili u svakodnevnim situacijama razmišljati o tome kako biti ustrajni. Za nekoga je to značilo na poslu biti korektiv i nastojati smiriti situaciju kada se osjeća napetost, za drugoga je značilo reagirati na neprimjerene poruke koje je dobivao putem elektronske pošte od kolege i

potrebna pomoć za nastavak studija. Najjednostavnije bi bilo da svatko izvadi nešto iz novčanika i tako na neki način umiri savjest, s isprikom da nema dovoljno ni za svoje potrebe. No je li to pravi način rješavanja problema, pitali smo se, i razmišljali možemo li nešto zajedno učiniti da bi se pronašlo trajnije rješenje. Tih je dana bio gospodarski sajam u našem gradu i jedan od nas se sjetio da bi mogao pitati prijatelja treba li osobu za dežurstvo na štandu: "Upravo sam se raspitivao za

OBITELJ

Sonja i Miljenko Bistrović iz Čakovca roditelji su petoro djece u dobi od 1 do 14 godina. Evo njihovog svjedočanstva i molbe za pomoć.

Posljednje naše dijete Luka prođio se 04. 7. 2008. bez završnog dijela crijeva i analnog otvora (dg: *Atresio Ani*). Odmah po rođenju dijete je prebačeno iz rođilišta u Čakovcu u zagrebačku bolnicu "Rebro" gdje mu je izведен anus preter (otvor na trbuhu na koji prazni crijeva). Bila je to tek prva od operacija, za koju se već tada znalo da to neće biti trajno rješenje. Kirurzi na Rebru su nas upozorili da će se nakon navršene prve godine života Luka morati podvrgnuti vrlo komplikiranom kirurškom zahvatu (rekonstrukciji crijeva i analnog otvora). Stupili smo u kontakt s dječjom klinikom "Buzzi" u Milanu, specijaliziranim za takve zahvate. Predviđaju se dvije operacije u roku od nekoliko mjeseci. Na prvu odlazimo ovih dana. Troškovi putovanja, boravka, prevodioca, liječenja i kasnijih kontrola u Milanu uvelike premašuju naše skromne mogućnosti.

Suprug Miljenko je nakon završenog ekonomskog fakulteta i dobrog radnog mjesta u Sloveniji, teško obolio, te se zbog tumora na mozgu u najljepšim godinama morao povući u invalidsku mirovinu. Ja sam po zanimanju profesorica kemije, no trenutno se nalazim na porodiljskom dopustu do Lukine 3. godine.

Osim toga, nedavno su nam na vrata pokucali investitori koji su od 2004. do 2006. dograđivali kuću u kojoj sada živimo. Većinu duga prema njima smo do sada uspjeli podmirivati, ali je za

privatni arhiv

naplatu ostao iznos od 19.000,00 eura. Investitori, pod prijetnjom tužbe i ovrhe, traže da im dugovanje u cijelosti isplatimo do kraja godine. Na ta smo sredstva računali, budući da taj iznos godinama imamo ušteđen u Ljubljanskoj banci. Odyjetnik koji vodi naš slučaj obećao nam je da će uskoro uspjeti povratiti blokirana sredstva. Međutim, vrijeme prolazi, kreditno nismo sposobni, a pomoći niotkud... Prijeti nam opasnost da se, ne samo naš najmladi bolesni Luka, nego i ostatak naše brojne obitelji uskoro nađe bez krova nad glavom. Mi roditelji dajemo sve od sebe da spasimo ono što smo i do sada teško otplatili, ali ne možemo sami - trebamo pomoći!

Zato molimo sve ljude dobra srca da nam u skladu sa svojim mogućnostima pomognu u ovoj teškoj situaciji. Za sve dodatne informacije možete nas kontaktirati na telefon 040/390-462, 091/945-4474 ili e-mail: sbistrovic@gmail.com

Ukoliko jednom uspijemo doći do našeg novca ušteđenog u Ljubljanskoj banci, rado ćemo tim novcem pomoći mnogima kojima će pomoći biti potrebna, kao sada nama.

U ime našeg malog heroja Luke, koji uskoro s mamom putuje na operaciju u Milano, kao i u ime cijele naše obitelji, unaprijed najljepše zahvaljujemo.

**Sonja
Bistrović**

Svoje priloge možete uplatiti na račune u Međimurskoj banci d.d., V. Morandinija 37, 40000 Čakovec:

Tekući račun: 2392007-3224380624 (Sonja Rajić-Bistrović)

Žiro račun: 2392007-3100278542 (Sonja Rajić-Bistrović)

Devizni račun:

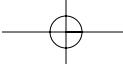
Broj računa (IBAN): HR34 2392 0073 2279 2196 4

SWIFT: MBCKHR2X

CTO: 788207895-978-88

Vlasnik računa:

Miljenko Bistrović, Kralja Zvonimira 10, 40000 Čakovec

INTERVJU

Prof. Majda Rijavec u svom kabinetu na Učiteljskom fakultetu u Zagrebu

Psihologinja prof. dr. sc. Majda Rijavec, redovna je profesorica na Učiteljskom fakultetu u Zagrebu, gdje predaje kolegije iz područja psihologije obrazovanja i pozitivnu psihologiju. Zadnjih pet-šest godina najviše je zaokupljaju istraživanja na području pozitivne psihologije kao i istraživanje motivacije suočavanja sa stresom zbog neuspjeha u školi. Osim ta dva znanstvena područja, piše knjige sa Dubravkom Miljković, najčešće iz područja popularne psihologije.

Koji je zadatak pozitivne psihologije?

Psihologija se gotovo cijelu svoju povijest kao znanost bavila negativnim pojavama. To je i

Željko Scotti

Pozitivnost oduševljava

*Čovjek ne može biti sretan ukoliko ne živi u pozitivnoj zajednici.
Pozitivna psihologija i pedagogija zajedništva.
Podrška mladima naš je zadatak.*

Željko Scotti

logično jer je pokušavala pomoći ljudima kada imaju probleme. Tako imamo jako veliki broj istraživanja o negativnim pojavama tipa strahovi, anksioznost, depresivnost, konflikti, agresivnost, različiti traumatski poremećaji, a tek u novije vrijeme psihologija je počela istraživati pozitivne pojave, kao što su: optimizam, sreća, zadovoljstvo životom, nada, kreativnost, pozitivne ljudske osobine, pozitivna zajednica. Jednom riječju, cilj pozitivne psihologije su istraživanja koja pokazuju kako pojedinac i zajednica mogu biti sretniji.

Godine 2004. osnovana je Hrvatska mreža pozitivne psi-

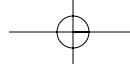
hologije. S kojim ciljem?

Nas je nekoliko prvi put sudjelovalo na drugoj Europskoj konferenciji pozitivne psihologije i oduševili smo se. Saznali smo da postoji Europska mreža, ali i nacionalne mreže pozitivne psihologije, pa smo stvorili i hrvatsku nacionalnu mrežu. Okupili smo veliki broj ljudi, što je dovelo do toga da se četvrta Europska konferencija pozitivne psihologije održi u Hrvatskoj, u Opatiji. Bio je to veliki uspjeh, jer je drugi kandidat bila Moskva koja ima više profesora nego mi studenata psihologije.

Vidljivo je iz vašeg rada da vas zanima i područje znano

kao psihologija rada. Kako biti uspješan menadžer?

Menadžer, po definiciji, svoje organizacijske ciljeve postiže kroz druge ljudi. Ključne su kompetencije koje se odnose na ponašanje prema drugim ljudima. Trenutno u Hrvatskoj ima različitih firmi, od onih koje imaju nemoralni menadžment, gdje je profit na prvom mjestu i ostvarenje profita pod svaku cijenu, pa i nezakonitim sredstvima. Imate i onih koji imaju takozvani amoralni menadžment, koji se drže zakona, ali je profit na prvom mjestu, bez da se puno brinu o ljudima. Imate i onih koji imaju moralni menadžment koji pokušavaju ostvariti profit zakonitim sred-

stvima, ali pri tom vode računa o ljudima, onima koji moraju u mirovinu, onima koji moraju biti otpušteni, onima koji su bolesni. Ima takvih možda i više nego što mislimo.

Bavili ste se i vojnom psihologijom, obukom vojnika u Glavnem stožeru. Što bismo mi, kao pojedinci i kao zajednica, trebali raditi da ublažimo posljedice rata i lijećimo ratom izazvane boli?

Od rata su svi stradali bez obzira gdje su bili, ali dakako neki ljudi su stradali jako, neki vrlo malo, a neke je to samo periferno dotaknulo. Oni ljudi koji su doživjeli teške traume, kojima je netko poginuo, koji su svjedočili nekim traumatskim iskustvima, njima i njihovim obiteljima je sigurno najteže. Meni se čini da je najvažnije pomoći ljudima da krenu dalje u životu. Mislim da postoji neki period tugovanja u kojem čovjek mora izaći na kraj s time, inače završi tako da stalno živi u prošlosti, da stalno obnavlja te stare rane, što nije dobro ni za njega, ni za obitelj, ni za zajednicu u kojoj živi.

Osamnaest je godina sjećanja na Vukovar. Kakoštiti dostojanstvo branitelja?

Ja sam psiholog i gledam sa psihološke strane. Smatram da bi bilo najbolje da svaki čovjek može živjeti od svog rada, da ima neko svoje mjesto pod suncem. Ja bih kao psiholog preporučila svakom čovjeku koji je doživio takve stvari da se zbog sebe, svoje obitelji i sebi bliskih ljudi, pokuša okrenuti budućnosti. Čini mi se to jedini ispravni put.

Kako znanje iz psihologije može pomoći u svakodnevnom životu?

Svi smo mi takvi kakvi jesmo i teško da se možemo promije-

niti preko noći. Mnogi od knjiga i tečajeva očekuju čuda, što se najčešće ne događa. Čini mi se da knjige iz popularne psihologije prvo ljudima pomognu da prepoznaju da nisu sami, da i drugi imaju takve probleme, a onda da daju ideju da se nešto može učiniti, da imamo nekakav izbor. Ne možemo sve što hoćemo. Ako me moje ponašanje vodi u depresiju ili do loših posljedica, do loših odnosa, probat ću se ponašati drugačije. Jer što je mudrost nego da od putova koji nam stoje na raspolaganju odabereš onaj koji je dobar za nas, ali i za ljude oko nas.

u svojoj okolini, tamo gdje žive, pokušavaju učiniti nešto dobro. Dobiješ dojam da postoje i dobiti ljudi. Svidjela mi se tolerancija kojom oni prihvaćaju svakoga, to je nešto što se rijetko susreće. Svi na riječima znaju biti vrlo tolerantni, a kad ih snađe neka životna situacija, kod mnogih ta tolerancija nije baš tako česta, dapače. Tu sam osjetila da su oni doista spremni prihvatiti svakoga tko je spremni s njima sudjelovati u akcijama i te dvije stvari su mi bile iznimno privlačne.

Spomenuli ste studij pedagogije zajedništva. Možete li

Tek u novije vrijeme
psihologija je počela istraživati pozitivne pojave, kao što su:
optimizam, sreća, zadovoljstvo
životom, nada,
kreativnost,
pozitivne ljudske osobine, pozitivna zajednica

Kako ste se susreli s Pokretom fokolara, kako ste doživjeli ljude iz tog pokreta i karizmu njegove utemeljiteljice Chiare Lubich?

Ja sam slučajno zalutala tako što su me pozvali da na studiju Pedagogije zajedništva predajem kolegij pozitivne psihologije. Oduševila sam se pozitivnošću i tolerancijom tih ljudi, u smislu da su to ljudi koji pokušavaju doista napraviti nešto pozitivno

usporediti pedagogiju zajedništva i pozitivnu psihologiju?

Oni se preklapaju u dijelu koji govori o pozitivnoj zajednici. Pozitivna psihologija polazi od ideje da čovjek ne može biti sretan ukoliko ne živi u pozitivnoj zajednici. Nitko nije otok. Dakle, polazi ne samo od ideje produktivnosti, jer ljudi mogu biti produktivni, ali vrlo nesretni. Ideja je kako da neka radna organizacija bude pro-

privredni arhiv

POZITIVNOST FASCINIRA

duktivna, a da ljudi budu zadovoljni, isto tako i da škola bude dobra, a da djeca budu zadovoljna, ne da djeca budu frustrirana i nesretna. Taj dio pedagogije zajedništva i pozitivne zajednice se preklapaju u altruizmu, pomaganju i brizi za sve, a ne samo da preživi tko je najjači.

privatni arhiv

Zadatak je svih nas koji imamo dodira s mladim ljudima u nekom dijelu njihova života da im budemo podrška

Kako ulagati u našu budućnost, u mlade ljude? Koliko su obrazovanje i roditeljska skrb dovoljni za sve životne izazove koji pred njima stope?

Mi nismo država koja puno daje na obrazovanje, osim na riječima. Najvažnije, ono što je temelj i što nosimo u život su roditelji. Djeca moraju imati čvrsti oslonac, kakav takav. Nemaju svi sreću da imaju brižne roditelje, da imaju normalne roditelje. Ako se obitelj ne brine za dijete, bitno je da dijete ima neku odraslu osobu u svojoj okolini koja će mu biti taj

oslonac. To nekad može biti i učitelj, svećenik ili susjed, može biti čak i starije dijete, neka studentica. Bitno je da dijete zna da ima neka osoba koja je na njegovoj strani i kojoj se može obratiti. Zato je zadatak svih nas koji imamo dodira s mladim ljudima u nekom dijelu njihova života da budemo ta podrška. Kad obitelj ne funkcioniра da se tu uključi netko sa strane.

Zašto su se iz naših škola i fakulteta, makli odgojni sadržaji, a u naš obrazovni sustav unio takmičarski duh kapitalizma i profita? Kako učenicima i studentima učijepiti vječne i neprolazne vrijednosti?

Čim se novac stavi na prvo mjesto, sve drugo pada u vodu. Čim je novac prvi, sve se njemu podređuje, a čim ga je manje, to je situacija gora, počevši od novina iz kojih bi trebali dobiti točnu i pravodobnu informaciju.

Meni se čini da u škola-ma i vrtićima ima ljudi koji rade s djecom i mladima, a drže do odgojnih vrijednosti. Volonteri, moji studenti na kolegiju psihologije volontiranja, oni hoće i veoma su zainteresirani.

Spomenuli ste studente. Imam dojam da na Vaša predavanja studenti rado dolaze, da su ta predavanja lepršava i lagana.

Mislim da svi više volimo da nam je dobro nego da nam nije dobro. Svi više vole predavanja na kojima je malo i humoristično, iz kojih možemo nešto doznati i na kojima neće biti dosadno. Trudim se da bude životno, da nauče nešto o sebi, da nauče nešto o toj djeci, da im pokažem kako bi mogli raditi s

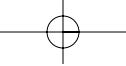
tom djecom. Pozitivna psihologija je u svojim istraživanjima otkrila da ljudi bolje misle kad su dobro raspoloženi. Ideja da ćemo strahom djecu natjerati da uče, kriva je ideja. Natjerat će ih da budu mirni, ali im mozak neće raditi. Tako i studenti bolje uče ako je ležerna atmosfera, ako nema straha.

Danas su mediji glavna stvar. Ako nije bilo na televiziji ili u tisku nije se dogodilo. Kako ozdraviti naše medije i kako odgajati za medije?

Treba razvijati kritičko mišljenje. U pozitivnoj psihologiji ima nešto što zovu medijska dijeta. Kad vidite da vas hvata panika zbog raznih vijesti kojima ste izloženi, deset dana prestanite pratiti bilo kakve medije. To je dobro za psihološko zdravlje, što ne znači da ćemo staviti glavu u pijesak, već da se spašavamo dok se ne oporavimo. Mediji stvaraju donekle krivu sliku svijeta, premalo je onih pozitivnih vijesti, pa stekneš dojam da nema dobrih ljudi koji će ti pomoći. To na sreću nije istina.

Bili ste u našem gradiću Faro u Križevcima. Od samog početka u Pokretu se nastoji isticati pozitivno i tražiti ono što ljudi povezuje... Kako Vi to doživljavate?

Mene fascinira ta pozitivnost, od skromnosti koja je danas malo na cijeni, do pokušaja da se pomogne. Recimo, dječji vrtić Zraka sunca je vrtić kakav bi trebao biti. Ono što se tamo događa oko vrtića, u gradu, to je mala tvornica. To su ljudi koji ne mogu promijeniti ni državnu ni svjetsku politiku, ali oni pokušavaju mijenjati ono što mogu u svojoj okolini. Kad bi bilo više ljudi s takvim idejama, vjerojatno bi nam svima bilo bolje. ■

AKTUALNO

U Zadru održana Treća međunarodna konferencija o sustavnim i naprednim istraživanjima. U okviru konferencije održano devet simpozija sa sudionicima iz jedanaest zemalja.

Oranom učenju i poučavanju

Organizaciji Učiteljskog fakulteta u Zagrebu i Europskog centra za sustavna i napredna istraživanja u Zadru je 12. i 13. studenoga 2009. održana Treća međunarodna konferencija o naprednim i sustavnim istraživanjima - ECNSI-2009. Učiteljski fakultet u Zagrebu već je treću godinu nositelj te konferencije koja okuplja znanstvenike više disciplina što sudjeluju u obrazovanju učitelja iz više zemalja. Brojem disciplina i sudionika konferencija svake se godine proširuje pa je u ovoj konferenciji sudjelovalo oko tristo znanstvenika iz Hrvatske, Češke, Finske, Slovenije, Turske, Mađarske, Italije, Španjolske, Bosne i Hercegovine, Srbije i Makedonije. Konferencija je radila u devet simpozija sa sljedećim temama: Rano učenje hrvatskoga /materinskoga/ stranoga jezika (lingvistika, kroatistika), Kineziološka edukacija – iskorak u budućnost (kinezijologija), Kurikuli ranog odgoja i obveznog obrazovanja (pedagogija), Moći glazbenog izražaja u procesu edukacije učenika i studenata (glazba), Temelji vizualne edukacije u procesu strukovne tranzicije (likovna umjetnost), Edukacija prirodoslovja, geo-

grafije i povijesti u društvu znanja, Pozitivna psihologija u odgoju i obrazovanju, Informacijski i sustavi utemeljeni na znanju te Informacijske, komunikacijske i ekonomski znanosti u društvu znanja. Priređena je i međunarodna izložba likovnih radova u novootvorenim prostorijama Muzeja antičkog stakla te gala koncert Tamare Coha Mandić (flauta) i Diane Grubišić Ćiković (harfa).

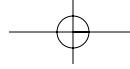
Na simpoziju Kurikuli ranog odgoja i obveznog obrazovanja član odbora pedagogije zajedništva, profesor Robert Roche-Olivar sa sveučilišta u Barceloni održao je predavanje na temu: Odgoj za prosocijalno: zdravstvo, društveno ozraće i školska postignuća. Neki kritični čimbenici za njihovu provedbu.

Konferenciju je u svečanoj dvorani Sveučilišta u Zadru otvorio dekan Učiteljskog fakulteta u Zagrebu Vladimir Šimović. U ime Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa skup je pozdravio državni tajnik Dražen Vikić Topić, u ime suorganizatora predsjednik ECNSI i dekan Filozofskog fakulteta u Zagrebu Damir Boras, a u ime Učiteljskog fakulteta Sveučilišta u Trakiji (Turska) dekan Hilmi Ybar (s tog

fakulteta na konferenciji je sudjelovalo 30- stručnjaka na više simpozija). Prodekan Učiteljskog fakulteta u Zagrebu Ante Bežen govorio je o deset značajnih obljetnica hrvatskoga učiteljstva koje se navršavaju u 2009. godini, a među kojima su najznačajnije 160. obljetnica osnivanja prve učiteljske škole u Zagrebu, 150. obljetnica časopisa Napredak, 90. obljetnica visokoškolskog obrazovanja učitelja i 40. obljetnica visokoškolskog obrazovanja odgojitelja predškolskih ustanova. Konferencija je održana u počast tim obljetnicama.

Održana je i Tempus konferencija s obzirom na to da je Učiteljski fakultet u Zagrebu jedan od tri fakulteta Zagrebačkog sveučilišta koji su ove godine uključeni u taj projekt Europske unije. Učiteljski fakultet taj projekt ostvaruje zajedno s Institutom za odgojne znanosti Sveučilišta u Münsteru te još dvanaest fakulteta iz Slovenije, Mađarske, Austrije, Njemačke, Srbije i Bosne i Hercegovine, a tema je „Osuvremenjivanje obrazovanja učitelja u europskoj perspektivi“. U radu Tempus konferencije i drugim zbijanjima sudjelovao je i rektor Sveučilišta u Zagrebu Aleksi Bjeliš.

**Ante
Bežen**

ZARUČNICI

I mam 34 godine i još uvi-jek živim s roditeljima. Zaruciо sam se prije dvije godine, a prije nekoliko mjeseci smo se dogovorili da ćemo se uskoro crkveno vjenčati. Međutim, moji su nam roditelji počeli stvarati velike poteškoće. Stalno prigovaraju, ne svida im se kuća koju smo unajmili, ne odgovara im datum vjenčanja i sl. Jasno mi daju do znanja da se ne slažu s mojom odlukom. Polazi im čak za rukom posvađati nas svojim primjedbama. Što mi savjetujete u ovakvoj situaciji – kako ne bih bio prisiljen potpuno raskinuti odnos s roditeljima.

Filip

Problematika o kojoj u pismu pišete dotiče vrlo osjetljivu temu mladih parova – temu odnosa s njihovim roditeljima. Nije uvijek jednostavno pronaći ravnotežu između obitelji koja nastaje te kojoj je potrebna samostalnost i ljubavi prema roditeljima. Međutim, o određenim stvarima odluku moramo donijeti sami, ne može je donositi n i t k o

umjesto nas. To ne znači ne biti spreman prihvati savjete drugih, dapače, potrebno je pozorno, s ljubavlju i bez predrasuda saslušati ljude koji nas savjetuju, ali, na kraju, odgovornost o odluci je na nama. Odluke koje se odnose na vas morate donositi vi i vaša djevojka zajedno. O datumu vjenčanja, primjerice,

uvijek jednostavno otkriti razloge tomu. Može to biti nedostatak nježnosti u djetinjstvu, nestabilni bračni odnosi, nedostatno osobno ostvarenje – zbog čega osjećaju veliku prazninu pri pomisli da će otici od kuće. Treba ih razumjeti, podržati, ali onda, bez puno raspravljanja, morate odlučno započeti s os-

Moji ne žele

(iako je dobro razmotriti i mišljenje roditelja) morate odlučiti vi, a isto vrijedi i za kuću i ostalo.

Trebali biste otvoreno i jasno, odlučno, ali ne i agresivno, razgovarati s roditeljima. Razumijemo da je to katkad teško, ali u pitanju je vaša buduća obitelj. Osim toga, voljeti roditelje ne znači prihvati sve što oni kažu ili čine. Voljeti ponajprije znači željeti dobro drugome, a to ponekad može značiti odlučno reći ne upletanju, sudovima, okriviljavanjima i sl. Najvažniji je vaš odnos s vašom budućom suprugom. Ne smijete dopustiti da poteškoće s roditeljima priječe da se sve zauzetije skrbite za svoj brak i sve jasnije zajedno otkrivate kakvu obitelj želite izgraditi.

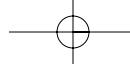
Vjerojatno su vaši roditelji malo posezivni prema vama, a nije

tvarivanjem svojega projekta. Sakrament braka je dragocjen i treba ga brižno, radosno i mirno pripremiti i čuvati.

No, to ne znači da roditelje treba postupno zanemariti i zaboraviti. Valja otkriti nove načine kako ih ljubiti, ne uskraćujući samostalnost i intimnost novoj obitelji. To će biti sve lakše što više bude rastao uzajamni odnos između vas i vaše supruge. ■

Maria i
Raimondo
Scotto

ZDRAVLJE

Maslinovo ulje čuvar zdravlja

Kao neosporni kralj svih začina i temeljni element mediteranskog načina prehrane, maslinovo ulje prisutno je u Hrvatskoj još od najstarijih vremena. Prvi koji su tu posadili maslinu bili su Grci, dok su Rimljani unaprijedili i proširili njezin uzgoj, kao što svjedoče ostaci starih muljača duž zapadne obale Istre. Stabla masline imaju i sakralno značenje stabla iz mitova i Biblije, simbola znanja i mira.

Svježi kruh s maslinovim uljem i čašom vina stoljećima je bio temeljni znak gostoprимstva i prisnosti na Mediteranu. Danas je to već opće prihvaćeni ritual u vodećim svjetskim, a odnedavno i hrvatskim restoranima.

Dijetolozi, nutricionisti, kuhari i farmaceuti smatraju maslinovo ulje neprocjenjivom namirnicom. Ima zaštitnu ulogu u borbi protiv prijevremenog starenja naših krvnih žila, štiti želudac, jetru, žučne putove, potiče rast tijekom djetinjstva, usporava starenje (zbog visokog sadržaja antioksidansa), dok istovremeno daje onaj jedinstven, nenadmašiv okus jelu.

Možda je najvažnije istaknuti da maslinovo ulje uspješno prevenira nastanak kroničnih upalnih bolesti jer sadrži jedinstvene komponente koje imaju jaki antioksidacijski potencijal, a najvažniji su polifenoli, vitamin E i preteča vitamina A, lecitin, klorofil. Maslinovo ulje u svom sastavu ima veliki postotak (55-85%) jednostruko nezasićene oleinske kiseline koja je otpornija na oksidaciju od višestruko nezasićenih masnih kiselina koje su glavni sastojak

ostalih biljnih ulja (suncokreto, laneno, sezamovo, kikirikivo). Oleinska kiselina se pokazala kao zaštitni faktor od dodatne oksidacije lipoproteina niske gustoće (LDL), a to je najštetniji proces za zdravje krvоžilnog sustava. Svjetska zdravstvena organizacija preporučuje upotrebu dvije velike žlice ekstra djevičanskog malinova ulja na dan kao siguran zalog dobrog zdravlja i prevencije upalnih bolesti.

I list masline krije brojna ljekovita svojstva, a poznato je da su ga još i drevni Egipćani koristili prilikom mumificiranja faraona. Čaj od osušenog lista masline ima antimikrobnu djelovanje, jača imunološki sustav, djeluje protiv herpesa i povišenog kolesterol-a.

Maslinovo ulje se primjenjuje i u kozmetici: proizvodnja sapuna, krema za njegu, kao podloga za izradu masti i ulja u liječenju kožnih bolesti.

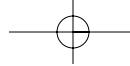
Kako prepoznati kvalitetno maslinovo ulje?

Samo ekstra djevičansko maslinovo ulje je najbogatije aromatičnim i biološki vrijednim tvarima, ono je najcjenjenije. Dobiva se isključivo mehaničkim ili drugim fizičkim postupcima cijeđenja ploda bez upotrebe kemijskih ili biokemijskih procesa. Nakon branja masline potrebno je u što kraćem razdoblju preraditi. Ulje se pravilno

skladišti u tamne staklene boce ili posude od inoksa, napunjene do vrha, ne smije biti izloženo utjecaju zraka. Najbolja temperatura skladištenja je od 10-20 stupnjeva, može se čuvati 16-18 mjeseci, a za to vrijeme boja ulja prelazi iz zelene u žutu, smanjuje se voćno svojstvo, gorčina i pikantnost, zbog neizbjegljivih promjena klorofila, aromatskih i fenolnih sastojaka.

Pretjerana konzumacija ekstra djevičanskih ulja nije dobra, prehrana mora biti izbalansirana, preporučljiv udio masnoća je oko 25 % ukupne energije, a ekstra djevičansko maslinovo ulje nije manje ni više kalorično od drugih ulja, ali budući ima jači okus, često se upotrebljava u manjoj količini, te je uz povoljan sastav masnih kiselina to još jedan razlog zbog čega se preporučuje kao 'masnoća izbora' u bolesnih stanja (dijabetes, kardiovaskularne bolesti, povišene masnoće u krvi, itd).

**Mirjana
Grga,
dr. med.**

SLIKOM I RIJEČJU

Čovjek
iako prolazan
poput sjene
ipak ostavlja trag
kuda prolazi.
Volio bih kad bi moj trag bila ljubav
i da na kraju
kada moj lik potpuno izblijedi
kažu:
volio je ljudi

Čovjek

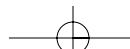
Priča svjetla

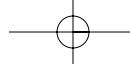
slike i izričaji
**Boris
Vidović**

Ljudi

Ljudi
svi u istom redu
u istom svijetu
u istom životu
pa ipak
ponekad
ne primjećujemo jedni druge
Netko gleda lijevo
netko desno
netko pravo
pa ipak svi smo u istom redu
na istom putovanju

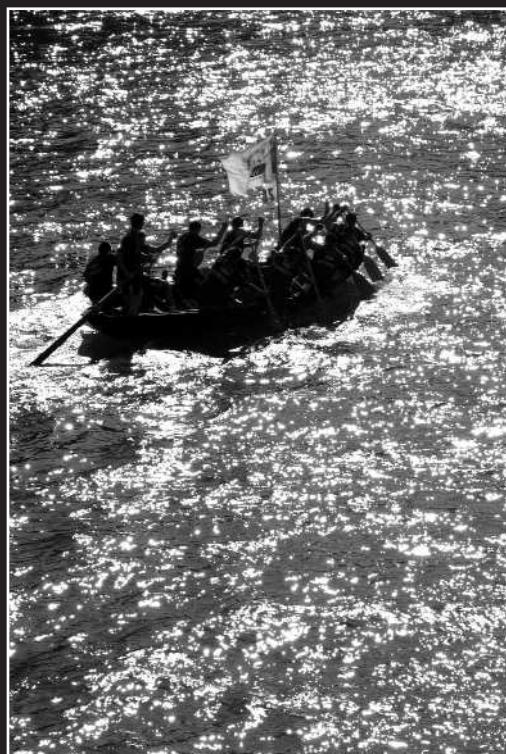
Ponekad se
u najdubljoj noći
odnekud iz dubine
začuje topli Glas
koji kaže:
ne boj se
Ja sam tu

Na nebu je veliki ples
vjerujem
veselje i radost
a dok smo na zemlji
dopustimo da nebo pleše u nama

Saksofonist

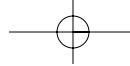
Ples na nebu

Maraton lađa

Ponekad
ili gotovo uvijek
na cilj možemo stići
samo uz pomoć drugih,
i zato je važno imati prijatelje
s kojima ćeš veslati prema luci
koji će te gurati kad izgubiš snagu
i kojima ćeš ti pomoći kad oni izgube
snagu
prijatelji su
za mene
navjeći Očev dar
na ovome svijetu

UKRATKO

Kultura jedinstva

Kao odgovor na krizu kulture koju ne prolazi samo Zapad, u epohalnom prijelazu prema novim kulturnim paradigmama iz duhovnosti jedinstva se naziru misaone smjernice koje doprinose otvaranju putova prema obnovljenoj kulturi.

Složenost i rascjepkanost - U porukama koje dolaze iz suvremenog društva iščitava se nova rastuća složenost. Fragmentacija zahvaća osobito područja znanja, ideja i misli. Među različitim kulturnim svjetovima ne samo da nema interakcije, nego se i mimoilaze ili se čak sukobljavaju, unoseći konflikte u odnose društvenog tkiva na međunarodnoj razini.

Prijedlog: kultura jedinstva – Zato je potrebno žurno promovirati kulturu jedinstva, nositeljicu pozitivnih vrijednosti, sposobnu u središte kulturnih interesa postaviti ljudsku osobu u njezinom punom dostojanstvu, u njezinoj sposobnosti uspostavljanja odnosa, u njezinoj otvorenosti transcendentalnom, kao subjekt koji će našem svijetu dati lice i dinamiku u skladu s težnjama pojedinaca i naroda.

Škola Abba – Smjernice te kulture nastaju iz centra za studij interdisciplinarnog karaktera, Škole Abba, koja na znanstvenoj razini i u skladu s metodologijom tipičnom za karizmu jedinstva produbljuje njezine izvorne intuicije. Sačinjava je trideset stručnjaka raznih znanstvenih disciplina: od raznih grana teologije, filozofije, od ekumenizma do politologije, od prirodnih znanosti do

ekonomije, od sociologije do psihologije. Chiara Lubich osnovala ju je 1990., uz doprinos teologa i biskupa Klausa Hemmerlea, te profesora i stručnjaka s raznih područja. Od 1998. u taj je rad obuhvaćeno još 300 profesora i stručnjaka na raznim područjima, iz raznih zemalja. Njihov se doprinos temelji na duhovnom iskustvu karizme jedinstva i na osobnoj stručnosti.

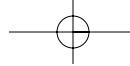
Dijalog s raznim područjima kulture – Novi razvitak na području kulture predstavlja pokretanje dijaloga obilježenog uzajamnošću, sa svjetom kulture u njezinim raznolikim izrazima, u različitim disciplinama: politici, ekonomiji, umjetnosti, medijima, pedagogiji, psihologiji, sociologiji, medicini, pravu, arhitekturi i sportu. Promiču ga međunarodna tajništva i nukleusi koji nastaju u raznim zemljama, kroz susrete, seminare, skupove, forme, radionice, koristeći sredstva priopćavanja. Nakana je dati ponuditi ideje, dati kulturni doprinos, ali i doprinos života i mudrosti.

Misao nadahnuta paradigmom jedinstva – Dijalog je otvoren onima koji opažaju žurnost suočavanja s izazovima pred kojima se nalazimo, kako bi izradili misao i nauk na različitim područjima, nadahnut na paradigmi jedinstva. To ne znači jedinstvenost, nego štoviše razgovor sa svim mislima, idejama, perspektivama, jučerašnjim i današnjim, ne samo zbog međusobnog uspoređivanja, nego da bi stvorili inovativni "kulturni proizvod".

U duhu zajedništva – Zalaganje članova Škole Abba jest ostvariti dijalog, ne pojedinačno nego kao znanstvena zajednica, u duhu prijateljstva i međusobnog zajedništva, iz kojega proizlazi određena dinamika rada, izrade nauka.

Utjecaj duhovnosti jedinstva na razne kulturne sredine priznala su brojna sveučilišta dodjelom počasnih doktorata Chiari Lubich u različitim disciplinama. Prve rade o ovih novih kulturnih smjernica objavila je revija Pokreta folokara *Nuova Umanita*.

DRUŠTVENE IGRE

Objašnjenje:

- Sastaviti ekipe od 6-8 igrača
- Igrači se u ekipama postave jedan iza drugoga, svi povezanih očiju osim kapetana koji je posljednji u redu
- Igra se sastoji u upravljanju 'svemirske posade' da osvoji što više planeta
- Planeti su šareni baloni razasuti po travnjaku

• Posadu vodi kapetan tako da po desnom ramenu tapša igrača pred njim ako treba ići desno, a po levom ako treba ići lijevo. Jedine riječi kojima može voditi posadu mogu biti 'IDI' i 'STOP', kad želi reći da ide ili da se zaustavi.

- Naredba prelazi s igrača na igrača, sve do prvoga u redu
- Samo prvi igrač može uzimati balone
- Nakon isteka prethodno dogovorenog vremena, igra se prekida, broje se baloni svake ekipi i objavljuju rezultati

Igrači:

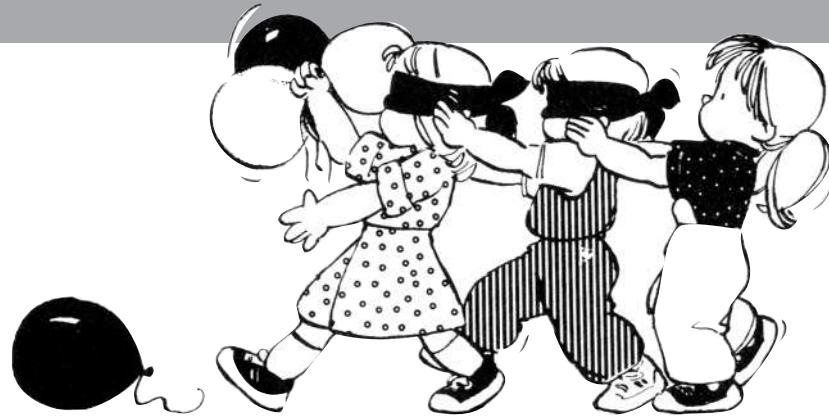
12-300

Potrebno je:

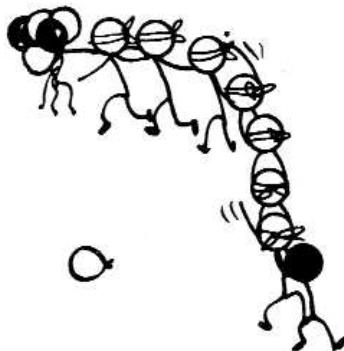
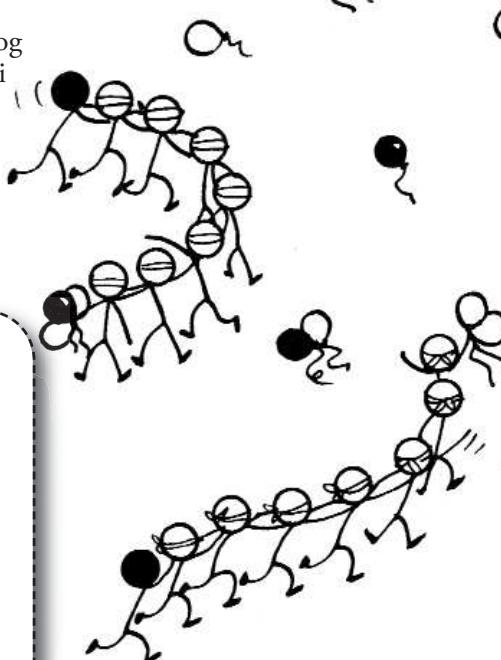
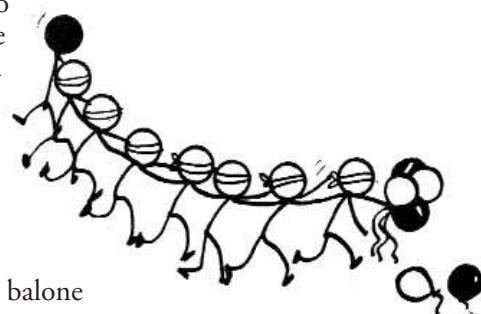
povezi i baloni

Igra:

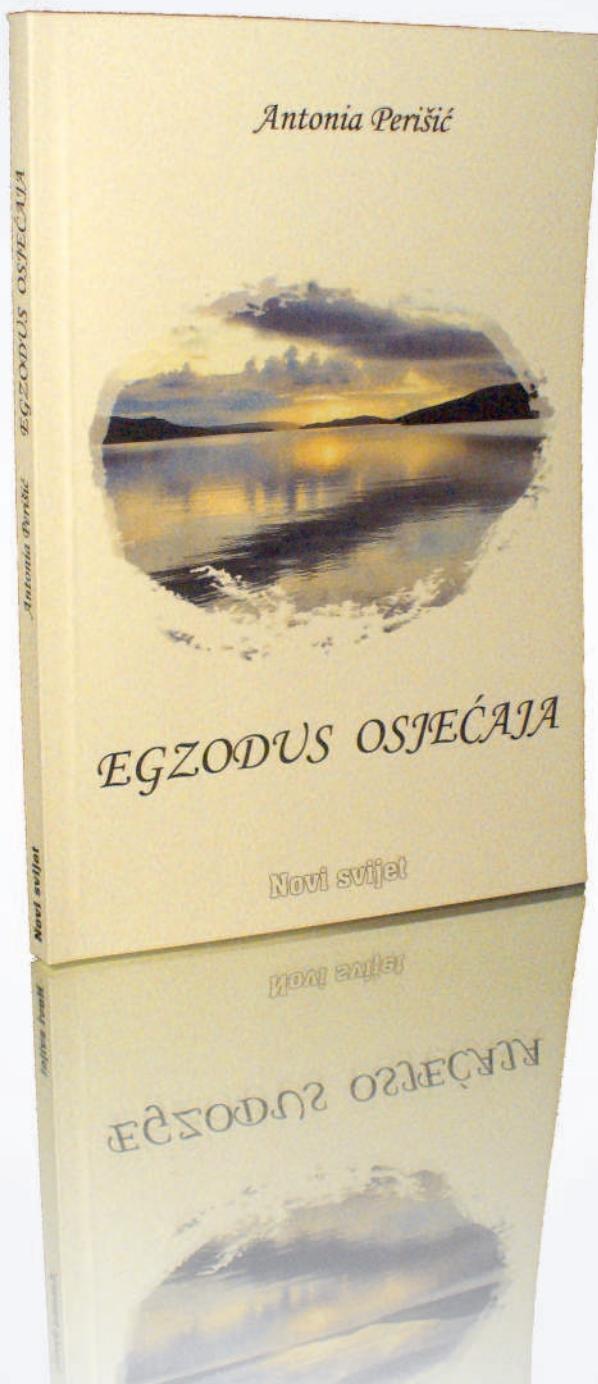
potrebna je
velika uigranost

Svemirske posade

NOVA KNJIGA

cijena 35kn
144 str.

Potražite u knjižarama ili naručite:
tel. 048-682282, fax. 048-270033, mail: grafika@fokolar.hr

Mlada autorica o svojoj prvoj zbirci poezije:

Ova zbirka je kruna najranijih doživljaja, osjećanja i stanja duše koji su odrastanjem sve više pupali, dozrijevali i buktili te doživjeli svoj, kao što i sam njen naslov kaže, egzodus, izlazak, istup iz odrilja srca u vječnost slova olovkom nošenih.

